

**LISTY
Z AURA - PONTU**

4/2006

Obsah:

Vážení přátelé.....	3
Kontakty.....	4
Česká a slovenská dramatika	5
Jan Žáček	
Pavol Weiss	
Nové překlady.....	6
Anglicky psaná dramatika	
Graham Greene - Radek Žáček	
Ronald Harwood - Helena Stachová	
Chazz Palminteri - Renata Menclová	
Clara Luce Bootheová - Helena Fahrnerová	
Německy psaná dramatika	
Botho Strauss - Petr Štědroň	
Peter Turrini - Petr Štědroň	
Moritz Rinke - Barbora Schnelle	
A další..	
Alexandr Nikolajevič Ostrovskij - Tereza Krčálová	
Florian Zeller - Julek Neumann	
Jon Fosse - Karolína Stehlíková	
Leea Klemola - Petra Jarošová	
Hry, které je po dohodě možno získat jen za tantiémy.....	12
Nepřeložené texty.....	13
Anglicky psaná dramatika	
Noël Coward	
Sharman Macdonald	
John Godber	
Donal O'Kelly	
Christian O'Reilly	
Niall Williams	
Neil Donnelly	
Michael Harding	
Waren Adler	
David Yazbek, Jeffrey Lane	
Gene Brewer	
Jeff Baron	
Susan Yankowitz	
Rusky psaná dramatika	
Oleg Bogajev	
Vjačeslav a Michail Durněnkovi	
Jurij Klavdijev	
Valentin Krasnogorov	
Německy psaná dramatika	
Thomas Jonigk	
Roland Schimmelpfennig	
Severská dramatika	
Pirkko Saisio	
Juha Jokela	
Mattias Andersson	

Vážení přátelé,

dovolte, abychom Vám do nového roku popřáli hodně zdraví a energie k dalším inscenačním činům. Doufáme, že Vás k nim budeme inspirovat i naší dnešní nabídkou původních i zahraničních her, přeložených i nepřeložených.

Upozorňujeme, že aktuální číslo Listů z Aura-Pontu je vždy k nahlédnutí na [našich webových stránkách](#), včetně aktuálních [Novinek z Aura-Pontu](#), kde se dozvíte o dalším dění v naší agentuře. Máte-li zájem o starší čísla Listů, [napište nám](#) a my Vám je zašleme elektronicky či poštou. Jejich obsah průběžně ukládáme do naší internetové [Rukověti dramaturga](#), kde je k dispozici úplný přehled nabízených textů. Od spuštění této databáze byla tato nabídka rozšířena téměř dvojnásobně. Nyní v ní naleznete informace o **více než 2 000 textech** původních českých her, překladů i textů zahraničních autorů v originále, v doplňování se průběžně pokračuje.

Připomínáme, že Vaším zájmům vycházíme vstříc dalšími službami:

- na požádání Vám zašleme text námi zastoupených autorů a překladatelů,
- rozhodnete-li se některý z nich inscenovat, získáme pro Vás souhlas autora,
- vystavíme provozovací smlouvu.

Rovněž Vám texty zahraničních autorů (nabízené i Vámi vyžádané):

- obstaráme,
- v případě Vašeho zájmu doporučíme překladatele, dojednáme smlouvu se zahraniční agenturou,
- dojde-li k provozování, je naší odměnou provize z autorských honorářů,
- nedojde-li k provozování, vyúčtujeme Vám vynaložené náklady.

Díky našim bohatým zkušenostem a kontaktům v zahraničí Vám můžeme nabídnout **vyřízení práv k provozování děl** autorů z mnoha zemí celého světa:

vlámské části Belgie, Maďarska, Rumunska, Srbska,
Bulharska, Německo, Rusko, Švýcarsko,
Holandsko, Polsko, Skandinávie a Pobaltí, USA,
Chorvatsko, Rakousko, Slovinsko, Velké Británie a Irsko
a mnoha dalších (kromě Francie, Itálie a Španělska, kde jsou v současné době tamní monopolní agentury vázány exkluzivními smlouvami).

Můžete nás však kontaktovat i v případě, kdy si nejste jisti, kam se vlastně obrátit.

Vždy Vám alespoň poradíme.

Rádi Vám pomůžeme při výběru titulu, vhodného právě pro Vás. Vaše jednoduché dotazy zodpovíme telefonicky, složitější písemně.

Naše [právní oddělení](#) poskytuje právní konzultace.

Naše [produkční oddělení](#) Vám v případě potřeby pomůže při výběru interpretů. Můžeme Vám doporučit také režiséra, choreografa, případně výtvarníka nebo autora hudby.

Jitka Sloupová a Simona Šnajperková.

Kontakty

VEDENÍ AGENTURY:

Zuzana Ježková, jednatelka – tel.: 251 553 994, zuzana.jezkova@aura-pont.cz

Daniela Gadasová, výkonná ředitelka – tel.: 251 554 938, daniela.gadasova@aura-pont.cz

DIVADELNÍ ODDĚLENÍ:

Petra Marková – tel.: 251 553 994, petra.markova@aura-pont.cz

Texty a agentáž

Simona Šnajperková – tel.: 251 554 938, simona.snajperkova@aura-pont.cz

Jitka Sloupová – tel.: 251 554 938, jitka.sloupova@aura-pont.cz

Zahraniční práva

Zuzana Ježková – tel.: 251 553 994, zuzana.jezkova@aura-pont.cz

Anna Pýchová – tel.: 251 553 994, anna.pychova@aura-pont.cz

SMLOUVY A PRÁVA TUZEMSKÝCH AUTORŮ:

JUDr. Aleš Kout – tel.: 251 553 993, ales.kout@aura-pont.cz

FINANČNÍ ODDĚLENÍ:

Martin Chramosil – tel.: 251 554 084, martin.chramosil@aura-pont.cz

Markéta Kotrbová – tel.: 251 554 084, marketa.kotrbova@aura-pont.cz

PRODUKČNÍ ODDĚLENÍ:

Jiří Havel – tel.: 251 550 179, jiri.havel@aura-pont.cz

SEKRETARIÁT:

Martina Žitná – tel.: 251 554 938, 251 553 992, martina.zitna@aura-pont.cz

Barbora Hledíková – tel.: 251 554 938, 251 553 992, barbora.hledikova@aura-pont.cz

Najdete nás na nové adrese:

Veslařský ostrov 62

147 00 Praha 4 - Podolí

tel. ústředna: 251 554 938

fax: 251 550 207

e-mail: aura-pont@aura-pont.cz

www.aura-pont.cz

Česká a slovenská dramatika

Jan Žáček (*1963)

Po studiu žurnalistiky psal do Lidové demokracie, v letech 1991-92 pracoval jako režisér pro dramatickou redakci Československého rozhlasu. Od konce roku 1992 je na volné noze, pracuje zejména jako režisér, autor i produkční pro různé televizní společnosti. Mimo jiné je autorem románu Jsem zbabělý muž, publicistické knihy Hradu smrt nevadí, novely Pankrác právě teď, knihy pohádek Ach ta zvířata a nejnověji další publicistické knihy Džordžino, politický buldozer.

PANKRÁC - PRÁVĚ TEĎ

8 m, 3 ž

Orwellovský příběh o tom, že zbavíme-li lidi jejich identity a dáme jim jinou, zvířecí, donutíme je, chovat se jako slepice, kočky, apod., dotlačíme je na jejich psychické dno, odebereme jim jakoukoliv lidskou důstojnost, a tak je vlastně zcela přetvoříme. Převychováme je, uděláme z lumpů dobráky. A ještě na tom pěkně vyděláme. A když přijde revoluce a změní se doba, jistě se změní i prostředky k dosažení cílů. Ale ty cíle zůstávají stejné. Jednoduše řečeno – urvat pro sebe co nejvíce moci, peněz a rozkoší. Hra o tom, čeho všeho jsou lidé schopni pro své ego. Plná surového sexu, psychického i fyzického násilí, zoufalství postav i celého světa z doby „vyrvané z kořenů“.

DOMÁCÍ PŘÍTEL

4 m, 1 ž, klaun

Příběh ženy, okolo které se neustále motají čtyři muži. Se třemi z nich střídavě žije. Vždy s jedním, čtvrtým je onen domácí přítel, který stojí stále v její blízkosti, ať už právě prožívá vztah s kýmkoliv z jeho druhů. Protože on je neuvěřitelně flexibilní. Ti tři jsou: primitiv tvrdých pěstí, primitiv vychytralého, vzdělaného mozku a intelektuál s velikými duševními schopnostmi. Ten čtvrtý je člověk schopný kdykoliv sklonit hlavu, aby vstoupil oknem, když právě odešel dveřmi. Postavy představují jednotlivé teze, kde žena je synonymem pro republiku a její čtyři muži - komunistu, sociálního demokrata, odeesáka a křesťanského demokrata. A kdo je zrovna u moci, tak "vlastní" republiku. Jen lidovec nevládne nikdy, ale vždy si „lízne“. Okolo chodí klaun, pohazuje si kužely, tropí nesmysly, komentuje a směje se tomu kolotoči lumpáren a hlupáctví, které se na jevišti – a v naší zemi – odehrává. Stavbou připomíná hra dramata z 60. let.

Pavol Weiss (*1962, Humenné, Slovensko)

Absolvent scenáristiky a dramaturgie na pražské FAMU publikoval v Romboidu, Smene na nedel'u a rozhlase. Po skončení školy podnikal v marketingovém poradenství a reklamě. Debutoval v roce 2003 románem Žime, potom uvidíme, ve kterém předložil výstižný obraz současného člověka z prostředí podnikatelů. V roce 2004 mu vyšla novela Pomsta a ve sborníku Sex po slovensky povídka Dream&Reality. V roce 2006 měla v divadle Astorka/Korzo '90 premiéru jeho hra Priateľky a hrou Família (Bajmann Brothers) uspěl ve finále soutěže Dráma 2005.

PRIATELKY (PŘÍTELKYNĚ)

1 m, 2 ž

hra o dvou dějstvích

Hra o tragikomickém životě postav, které jsou nám všem důvěrně známé. Setkáte se v ní se dvěma ženami středního věku, jedna z nich je vdaná, druhá svobodná, ale obě spojuje zoufalé hledání štěstí a lásky. Protipólem je jim manžel jedné z nich, který reprezentuje dnešního muže-manážera, pro jednu z ženských postav typického milence, pro druhou, nevěrného manžela.

BAJMANN BROTHERS

3 m, 2 ž

Chcete založit rodinnou firmu? Ve hře *Bajmann Brothers* se dozvíte, jak mohou rodinné vztahy, staré křivdy i lásky touhu po zbohatnutí komplikovat. Každý z členů rodiny by si rád splnil své sny, ale je otázkou, zda mu v tom opravdu pomohou peníze.

Nové překlady

Anglicky psaná dramatika

Graham Greene (Velká Británie)

TESÁNÍ SOCHY (THE POTTING SHED)

z angličtiny přeložil Radek Pokorný

3 m, 2 ž

Hra o bezvýchodnosti a snaze komunikace mezi otcem a synem. Otec je zaneprázdněn svými myšlenkami a prací na obrovské soše Boha Otce, z níž za posledních patnáct let vytesal pouze nohy. Neustále se zabývá problémem, jak vyjádřit boží lásku a zároveň krutost. Také hledá vhodný vzor pro ideálního otce. Vlastní dokonce sbírku diapositivů s portréty různých otců, ale není schopen najít ten správný výraz. Ze všeho vyplývá, že sochař je pouze obětí obludného sobectví a obsedantního sebeklamu. Ve skutečnosti žádným umělcem není, a pokud ano, tak v jádře neschopným a sterilním. V podivném ateliéru, kde probíhají všechna tři dějství, je jen hrubý, převážně neopracovaný kvádr obklopený lešením, kladkami a provazy. Na vrchol, který není vidět, vede dlouhý žebřík a sochař má strach, že z něho spadne, protože trpí závratí.

V prvním jednání, jež má na rozdíl od dvou dalších fraškovitý charakter, se chlapec bezvýsledně vyptává na zemřelou matku a mluví o svých romantických plánech do budoucna. Otec si ho však nevšímá a myslí jen na obtížnost svého úkolu, jak vyjádřit ideu otcovství a protiklad boží lásky a zloby.

Ve druhém jednání přivede chlapec za otcovy nepřítomnosti do ateliéru lehkou holku, která ho nejdříve provokuje a pak ho obviní, že ji sváděl a obtěžoval. Nesmělý chlapec je pro ni příliš nezkušený. Když se vrátí otec sochař, rázem upoutá její pozornost svou mohutností a po krátkém rozhovoru odejdou stranou a souloží.

Ve třetím jednání je u sochy chlapec s hluchoněmou dívkou. Chce si ji vzít a odstěhovat se. Na scéně se znenadání objevuje záhadný doktor Parker, který oslovuje nedokončenou sochu nesouvislým monologem.

Během chlapcovy nepřítomnosti flirtuje Parker s hluchoněmou dívkou znakovým jazykem a dokonce ji svede. Dívka pak zmateně vyběhne na ulici přímo pod auto, které ji usmrtí. Když se chlapec, který si mezitím vyjednával zaměstnání a byt v nedaleké autodílně, vrátí a všechno se dozví, propadne zoufalství a chce spáchat sebevraždu. Marně doufá, že mu otec jeho úmysl rozmluví. Sochař dál jen žvaní o svém díle. Přiznal si, že místo Boha tesá vlastně Lucifera, a s touto myšlenkou se pouští s dalším sobeckým elánem do práce.

Postava sochaře je inspirována skutečnou postavou B.J. Haydonai, který byl posedlý touhou po velkých biblických námětech (ačkoliv v jeho době už nebyly v módě), touhou, již obětoval osobní život.

Graham Greene (Velká Británie)

SKLENÍK (THE POTTING SHED)

z angličtiny přeložil Radek Pokorný

6 m, 5 ž

Ve venkovském sídle umírá agnostický myslitel a propagátor „volné myšlenky“ Henry C. Callifer. K jeho úmrtnímu loži se sejde celá rodina s výjimkou Calliferova mladšího syna Jamese, který záměrně nebyl informován, ale jeho třináctiletá neteř Anne mu tajně pošle telegram s pozváním. Matka ho však z jistého důvodu k umírajícímu nepustí.

James je, stejně jako kdysi Greene, redaktorem v Nottinghamu. S manželkou se rozešel, protože propadl nicotě a není schopen nikoho milovat; trpí prázdnotou, depresemi a nechce se mu žít. Bezvýsledně se léčí u jednoho psychiatra a má sebevražedné sklony. Z náznaků, které během děje dostávají konkrétnější obrys, vyplývá, že příčinou Jamesových potíží je jakási událost z dětství, která souvisí se skleníkem v zahradě jeho rodičů a kterou mu matka tvrdošíjně zatajuje.

Záhada se začne vyjasňovat zásluhou zvědavé a všudypřítomné Anne, která si zahraje na detektiva. Vypátrá dva svědky Jamesova mládí – manželku tehdejšího zahradníka a Calliferova

bratra Williama, katolického kněze, který měl na mladého Jamese kdysi velký vliv. Jejich výpověď odhalí letité tajemství: chlapec žil na rozhraní dvou světů, náboženského přesvědčení strýcova a cynického ateismu svého otce, který se snažil kněžův vliv všemi silami zesměšňovat a ironizovat. Čtrnáctiletý James se rozhodl uniknout z bezvýchodné situace sebevraždou – oběsil se ve skleníku. Našel ho zahradník a snažil se ho oživit, ale chlapec už nedýchal. Strýc William nabídl Bohu za chlapcův život to nejcennější, co měl – svou víru – a modlitbou dosáhl jeho vzkříšení. Šlo zřejmě o „zázrak“ odporující ateistickým teoriím Jamesova otce, a proto se rodina rozhodla tuto událost natrvalo vymazat ze svého života.

Pátera Williama vzal Bůh za slovo. Ztratil víru a propadl alkoholu. Žije v zapadlém městě ve východní Anglii, kde z povinnosti vykonává kněžský úřad. James ho navštíví, tajemství je konečně bez pomoci psychiatra úplně odhaleno a oběma se uleví. Kněz najde ztracenou víru a jeho synovec získá duševní rovnováhu.

V poslední scéně zasedá v Calliferově domě rodinná rada. Chtějí zbavit Jamese svéprávnosti a umístit ho do ústavu pro duševně choré. Když se James, který byl zamčen v pokoji, znenadání s pomocí důmyslné Anne mezi nimi objeví, ztrácí jeden po druhém předstíranou jistotu a matka Calliferová dokonce přizná, že její zesnulý manžel nakonec sám, pod tíhou důkazů, uvěřil v Jamesovo zmrtvýchvstání, a proto se bál se svým synem setkat. Musela ho přesvědčovat, aby veřejně neodvolal své ateistické krédo. James vyzná lásku své ženě a požádá ji, aby se k němu vrátila. Tím dosvědčí, že již není „vyhaslý případ.“

Graham Greene (Velká Británie)

OBÝVACÍ POKOJ (THE LIVING ROOM)

z angličtiny přeložil Radek Pokorný

2 m, 5 ž

Ve skličujícím prostředí svého londýnského domu žijí staří sourozenci Brownovi, panovačná neprovdaná Helen, její o něco starší sestra Tereza a jejich bratr James, katolický kněz, který při autohavárii přišel o obě nohy, takže se pohybuje pouze na kolečkovém křesle. Po pohřbu své matky k nim přijede jejich devatenáctiletá praneteř Rose Pembertonová v doprovodu svého poručníka, pětáctyřicetiletého ženatého psychologa Michaela Denise. Jsou milenci, strávili spolu po pohřbu noc. Brownovi, horliví bigotní katolíci, vytuší jejich vztah, který pro ně znamená smrtelný hřích, a snaží se dalším stykům Denise a Rose zabránit. Helen vyvolá u své sestry psychický kolaps a přiměje dívku, aby neodcházela a prátetu ošetřovala. Rose sice poslechne, ale tři týdny se schází se svým milencem v hotelu. O vztahu se Heleniným přičiněním dozví Denisova manželka, vypraví se k Brownovým za Rose a vyvolá hysterickou scénu s předstíranou sebevraždou. Denis, který je také přítomen, se nejspíše postaví na stranu své ženy, a nakonec ji odchází hledat, protože má o ní strach. Rose neví, jak se má v této situaci zachovat. Nechce nikomu způsobit utrpení, ale ani sama trpět nedokáže. Po delším rozhovoru se svým prastrýcem Jamesem ztratí naději a s dětskou modlitbičkou na rtech spáchá sebevraždu.

Ronald Harwood (Velká Británie)

KVARTET (QUARTETT)

z angličtiny přeložila Helena Stachová

2 m, 2 ž

Sucharský Reggie, oplzle žertující Wilf a lehce sklerotická Cissy jsou bývalí operní sólisté, t.č. na nuceném odpočinku v domově pro přestárlé hudebníky. Nejdůležitější událostí v životě jejich současného působiště jsou každoroční oslavy Verdiho narozenin. Tentokrát jejich přípravy naruší příchod nové obyvatelky domova: dlouho utajovaným přírůstkem je Jean Hortonová, hvězdná sopranistka, která byla kdysi krátce Reggieho manželkou. Jean se snaží si šokovaného Reggieho, který se z jejich rozchodu nikdy nevzpamatoval, udobřit, ale na plán, podle něhož by na slavnostním večeru měli všichni čtyři vystoupit v rolích, ve kterých se proslavili, totiž v proslulém kvartetu z *Rigoletta*, reaguje se starou povzneseností operní divy. Teprve po dlouhém odmítání prozradí pravý důvod své rezervovanosti: po porodu své první dcery zcela ztratila hlas. Východisko se nakonec najde, očekávaný kvartet v programu večera nechybí – a zdá se, že i čtveřice hrdinů nalezne pozdní cestu k vzájemnému pochopení a akceptování.

Chazz Palminteri (*1952, New York, USA)

Vyrůstal v Bronxu v rodině řidiče autobusu, jehož předci pocházeli z Itálie. Od dětství se k nelibosti otce stýkal s místními gangstery a dokonce byl svědkem vraždy. Kariéru začínal v nočních klubech, kde zpíval písně z repertoáru Franka Sinatry. Spoluzaložil divadelní soubor New York Comedy Players. Působil především na mimobroadwayských jevištích a hostoval v televizi, mj. v seriálech Wiseguy (Mafián), Hill Street Blues (Poldové z Hill Street), Dallas, Matlock. Upozornil na sebe na jaře 1989, kdy byla v Los Angeles uvedena jeho autobiografická divadelní hra Příběh z Bronxu, v níž sám vytvořil osmnáct postav; později byla uvedena také na Broadwayi a posloužila jako námět pro filmovou verzi, jíž režijně debutoval Robert De Niro. Sám autor si v ní zahrál místního mafiánského bosse Sonnyho, jehož chráněncem se stane syn řidiče autobusu (Robert De Niro). Filmovému herectví se víc věnuje až od 90. let. Pro svůj vzhled - vysokou robustní postavu, snědou tvář s výraznými rty a drsným pohledem - byl často obsazován do rolí věrolomných mužů (Jade, Dábelská lest). Na filmové plátno přenesl jeho další hru Faithful pod názvem Smrtící telefon režisér Paul Mazursky, který mu svěřil opět roli nájemného zabijáka. Největšího ohlasu (nominace na Oscara 1994) dosáhl postavou Cheeche, mafiánského bodyguarda s nevšedním dramatickým talentem, v komedii Výstřely na Broadwayi.

VĚRNÝ (FAITHFUL)

z angličtiny přeložila Renata Menclová

2 m, 1 ž

V den dvacátého výročí sňatku Margaret očekává Jacka, který se ale „náhodou“ zdržel se svou atraktivní kolegyní v práci. Místo něho ženu překvapí Tony, vrah najatý Jackem. Margaret sváže a začne ji vytykat přelétavou povahu, která jejího ubohého muže dovedla až k objednavce vraždy a přitom čeká na telefonní signál: dvě vyzvánění znamenají potvrzené Jackovo alibi a pokyn k vraždě. Margaret se však podaří vetřít do Tonyho přízně a začne s ním vyjednávat. Co se ale stane, až telefon opravdu dvakrát zazvoní?

Českou premiéru hry uvedla 16. října 2006 Umělecká agentura Rajcha v režii Jany Kališové.

Clara Luce Bootheová (USA)

ŽENY (WOMEN)

z angličtiny přeložila Helena Fahrnerová

14 ž (celkem 41 ženských postav)

Složitý děj vychází z jednoduché zápletky. Jedna ze členek dámského kroužku se díky své „dobré přítelkyni“ dozví, že si její milovaný muž vydržuje milenkou. Divák pak sleduje nejen reakce a prožitky podvedené dámy, ale i reakce ostatních dam na vzniklou situaci a jejich postoj k životu. Ve druhé části hry lze vystopovat, kam jednotlivé dámy jejich názory zavedly a jak se vypořádávají se svými životy.

Hra vtipně odkrývá tajné komnaty ženského světa, do kterého nemají přístup muži, ať už ve smyslu reálném – salony krásy, společenské dýchánky, tak ve smyslu způsobu ženského myšlení. Zkrátka komedie o tom, že být ženou není žádná legrace...

Divadelní hra Clare Bootheové *Ženy* se hrála dlouho na Broadwayi, později byla zfilmována. Hereckou příležitost v ní může dostat minimálně 14 žen, ženských rolí je však celkem 41.

Německy psaná dramatika

Botho Strauss (Německo)

ZHANOBNÍ (DIE SCHÄNDUNG)

podle Shakespearova *Tita Andronica*

z němčiny přeložil Petr Štědroň

7 m, 4 ž, 1 chlapec

Straussovo *Zhanobení* by se stručně dalo shrnout jako hra varující před hrátkami s ohněm. Autor celkem věrně sleduje zápletky z Shakespearovy hry *Titus Andronicus* o volbě nového císaře a intrikách s manželkami. Nechává na scéně odehrát všechny zrůdnosti, které se vyskytují v této nejkrutější ze Shakespearových her: znásilnění, mrzačení, sebevraždy, pohřbívání zaživa, pojidání pečených potomků. Klasický příběh ovšem aktualizuje jednoduchým trikem: vsunuje do něj tři scény ze současnosti, čímž nastoluje diskusi o naší „vyspělé“ kultuře posedlé zobrazováním násilí. První vsunutá scéna se tak odehrává v divadelním souboru, kde se střetávají dvě motivační roviny: ambice herců a vize mladé režisérky, která má inscenovat Shakespearova *Tita Andronica*, ale nechce ukazovat násilí, jímž je zaplavena televize a film. Ve scéně odkazující ke slavné hře Heinerja Müllera *Popis obrazu* probíhá výslech obviněné režisérky, u níž byly jako záznamy z jejího podvědomí nalezeny fotografie, kde je ona sama brutálně mrzačena a znásilňována. A nakonec v závěrečné scéně, tedy poté, co jsme již byli infikováni veškerými zvěrstvy napáchanými protagonisty příběhu pojednávajícího o rebarbarizaci Říma, vystoupí malý chlapec Lukáš. Odvolává se na svého strýce Tita a jako by v jeho nástupnické řeči začínal celý příběh znovu: příběh naplněný ambicemi, touhou po moci a dravou bezohledností. Tentokrát se ovšem jedná o dětskou hru – přibíhající matka s nákupními taškami strhne chlapce z podstavce a odvlékajíc ho domů Lukáše pacifikuje. Otázkou, kterou autor ve hře pokládá v souvislosti s rebarbarizací naší civilizace a s oblibou obrazů násilí, ovšem zůstává: Je to všechno skutečně jen dětská hra?

Peter Turrini (Rakousko)

SMRT A ĎÁBEL (kolportáž)

z němčiny přeložil Petr Štědroň

19 m, 3 ž, kompars

Hra vypráví příběh putování třiačtyřicetiletého venkovského kněze Christiana Bleye, který se rozhodl najít hřích. Žil dosud sám svým počestným životem dobrého kněze, až ztratil vědomí toho, co hřích vlastně je. Na cestě do města, ve kterém očekává setkání se skutečným hříchem, potkává Rudyho, který míří tamtéž a chce zde využít svého vzhledu a stát se hercem, v jeho pojetí „tím největším tvrdákem“. Násilnictví má v jeho očích velký respekt, ale zároveň ho bere jako hru (jenom pro zábavu začne škrtit faráře a po chvíli, kdy není jasné, zda je to hra nebo skutečný útok, toho prostě nechá) S sebou si Rudy nese starý revolver.

Ve městě se Bley stane přímým aktérem homosexuálních praktik a vzápětí se ve špinavé hospodě seznámí s jednašedesátiletou alkoholičkou Magdou, která se živí krádežemi v supermarketu, a začne s ní žít. Rudy se mezitím přes známost s herečkou v důchodu jako číšník dostane na večírek majitele reklamní agentury, kde se sešla nejlepší společnost, mimo jiné ministr obrany, který celý večírek prospí opilý na zemi. Aby na sebe upozornil, Rudy svým revolverem ohrožuje anorektickou dceru Leschitzkého, obchodníka se zbraněmi. Rudyho vystoupení je považováno za zábavné a obchodníkova psychicky nevyrovnaná dcera ohrožení střílnou braní považuje za vzrušující. Po odchodu ostatních Rudyho vyzve, aby pokračoval, a ve tmě se mazlí s revolverem. Padne výstřel. Rudy, který si myslí, že dívku zabil, vyhledá Bleye, jenž se mezitím stal závislým na kokainu. Všichni tři spolu tvoří jakousi perverzní rodinu, ve které Rudy hraje roli syna a účastníka homosexuálních her.

Následuje vrcholná, výjimečně působivá scéna velmi připomínající Dürrenmattovy texty. Bley jde k Leschitzkemu vysvětlit nehodu, která se stala jeho dceři, na místě však zjistí, že dcera žije. Leschitzky právě ministru obrany předvádí vynikající novou zbraň, která sama míří a je schopná sama najít orientálce a trefit ho do oka. Ministr podepisuje povolení k vývozu, načež Leschitzky umožní každému přítomnému vystřelit si nazdařbůh z okna. Nabídku přijme i farář. Po chvíli zřízenci do místnosti přinesou mrtvoly Egyptana a dvou Turků – orientálců trefených do oka. Lovečtí pomocníci začnou mrtvoly aranžovat ke slavnostní hostině – s jablky v ústech a chvojím v týle. Přicházejí hosté a zasedají k tabuli, Leschitzky pronáší řeč, která nápadně připomíná řeč Ježíšovu při poslední večeři. Hosté jedí.

Po tom, co farář zhlédne všechny tyto hříchy světa zblízka, dochází k poznání: „*Bůh je zavřený. Sedí v jednom velkém domě a je nejpřísněji střežen. Nechává se zastupovat.*“ V návalu šílenství se nahý schovává ve schránce na nádraží, kde měl uloženo svoje kněžské roucho. Při potyčce s policistou, když se snaží chránit Bleye, Rudy těžce postřelí jednoho z policistů. Spolu s Bleyem se pak schovávají v Magdině bytě. Dům je obklíčen policií a Rudy zastřelen, když se nešikovně

přiblíží k oknu. Bley přinutí Martu, aby přibila jeho ruce k truhle, čímž vrcholí záměrná katastrofická drastika a odpudivost, často sexuální, kterými autor, věrný svému stylu, nešetří po celou dobu hry. Sama Magda (Máří Magdalena) je pak také policisty zastřelena. Ovšem Bley, jehož putování, autor záměrně připodobňuje k evangelijní cestě Ježíše, nedojde klidu ani na kříži. Domněle mrtvý Rudy se najednou začne hýbat. Hra končí Bleyovým bezmocným zoufalstvím při pohledu na polomrtvého „syna“: „*Ted' mít tak volnou ruku, Tak rád bych ted' měl volnou ruku.*“ Do bytu vtrhne novinář, který se už dříve v ději objevoval, a rozhodně prohlašuje, že honba za senzacemi je mu proti mysli.

Českou premiéru hry uvedlo v říjnu 2006 Letí, o.s.

Moritz Rinke (*1967)

Jeden z nejhranějších současných německých divadelních autorů. Jeho hry jsou pravidelně zvány na prestižní přehlídce aktuální německé dramatiky Müllheimer Theatertage. Za svou hru Republika Vineta (Republik Vineta, premiéra 2000) byl zvolen časopisem Theater heute dramatikem roku. Rinkeho nejnovější hra Café Umberto (premiéra 2005) se stala nejhranějším dramatem uplynulé sezóny – byla uvedena hned ve čtyřech divadlech.

CAFÉ UMBERTO

z němčiny přeložila Barbora Schnelle

8 m, 3 ž

Rinke svádí dohromady několik partnerských dvojic na pozadí prostředí Úřadu práce. Původně komické situace se během doby proměňují až ve stavy kafkaovského ohrožení, jestliže je ve hře vůbec prostor pro komiku, tak má absurdní (automat, který se osamostatňuje) a černý ráz (např. prodej návodu na zcizení mercedesu). Hra se z větší části odehrává na Úřadu práce, který se stává symbolem odlidštěné, automatizované společnosti. V Německu žije v současnosti 4 790 000 nezaměstnaných a boj s nezaměstnaností je každodenním centrálním politickým tématem. Rinke nehledá z této situace konkrétní politická východiska, ale pokouší se rozkrýt nutnost změny celkového postoje společnosti ve vztahu k práci a výdělku, zrušit axiologické napojení lidského života na tržně-ekonomické mechanismy. Je jisté, že v naší společnosti bude stále většímu počtu lidí ubývat práce a přibývat „volného času“. Rinke cituje např. sociologa Jeremyho Rifkina, který hledá řešení této situace ve vytvoření postindustriálního sektoru, kde bude mít svou stálou hodnotu např. jakákoliv obecně prospěšná činnost. Hlavním nositelem těchto společenských vizí a utopí je Jaro, nezaměstnaný hudebník, který si hodlá znovu „přivlastnit čas“ a požaduje „Novou práci“ bez závislosti na finančním výdělku. V centru dějové linie hry stojí tři milostné příběhy, na jejichž tragickém troskotání se podílí neutěšený stav společnosti. Úřad práce v čele s jeho šéfem Herzbergem automatizuje v rámci racionalizace svých služeb veškerou agendu a tím jen potvrzuje naprostou mentální neúčast státu na situaci nezaměstnaných. V Rinkeho drasticky globalizovaném světě pak vládnou za pomyslnými dveřmi „Pracovní agentury“ jen pouštní podmínky, veškerá produkce je pryč, přesunuta do Číny a jiných východních zemí. Člověk zůstává státem ponechán svému osudu, a tak se všechny utopické vize nového řešení uspořádání společnosti jeví jako prázdné fantasmagorie již napůl vyšinutých postav. Je to hra, která se snaží postihnout sociální problém nezaměstnanosti v jeho konkrétních konturách.

Hra *Café Umberto* byla po premiéře v Düsseldorfu (září 2005) inscenována v krátkém časovém odstupu v Hamburku, Brémách a Bielefeldu. Tím se toto drama stává momentálně nejhranější současnou hrou na německých jevištích a je ilustrací toho, jak vyhledávané jsou v německém divadle hry s aktuálně-politickou tematikou.

Text hry vyšel v časopise Svět a divadlo 5/2006.

A další...

Alexandr Nikolajevič Ostrovskij (Rusko)

KDO HLEDÁ, NAJDE

z ruštiny přeložila Tereza Krčálová

2 m, 3 ž

Komedie pro všechny, co se ženit chtějí i nechťejí.

Komedie *Kdo hledá najde* - jinak též zvaná *Ženitba Balzaminova*, je sice méně známá než slavná Gogolova *Ženitba*, ale je stejně zábavná a chytrá. V tomto případě shání nevěstu mladík Míša Balzaminov, člověk líný, nanicovatý a krajně nesmělý. Ale i tento přihlouplý Míša má svůj romantický sen. Rád by byl bohatý, úspěšný, obdivovaný a šťastně ženatý. I jeho matka mu věští v kartách skvělou budoucnost. A tak se mudruje, sní, popíjí se čaj a čeká se na zázrak. Naivitu Míši využije podvodník Čebakov, spřažený s vykutálenými slečnami, a připraví ho o peníze i iluze. Ještěže je tu neodbytná dohazovačka, pilně pracující pro bohatou, vilnou, lenivou, tělnatou vdovičku Bělotělovovou. Jedno staré ruské přísloví praví, že když se štěstí unaví, sedne i na kravinec. Nebo, že kdo hledá, najde - a tak nakonec všechno „dobře“ dopadne. Hra je stále živá, protože lidí, kteří si myslí, že jim štěstí spadne samo z nebe do klína, je všude kolem nás plno. Komedie má neodolatelnou atmosféru, postavy i situace jsou napsány mistrně s laskavostí i humorem.

Premiéru nového překladu uvedlo Městské divadlo Zlín 16. prosince 2006.

Florian Zeller (Francie)

TEN DRUHÝ (L' AUTRE)

z francouzštiny přeložil Julek Neumann

2 m, 1 ž

Komedie o lásce na ploše tradičního trojúhelníku, oscilující mezi smíchem a vážnými situacemi ukazuje náš běžný každodenní život, kde jde vše tak nějak dobře, dokud se neobjeví „ten třetí“. Hra současného francouzského dramatika, která dobyla Paříž, měla premiéru v roce 2004. Hned poté zahájila úspěšné tažení po dalších scénách.

Českou premiéru pod názvem *Ten třetí* uvedlo 16. listopadu 2006 Klicperovo divadlo v režii Petra Štindla.

Jon Fosse (Norsko)

VARIACE NA SMRT (DØDSVARIASJONAR)

z norštiny přeložila Karolína Stehlíková

3 m, 3 ž

Hra se odehrává v bytě staršího manželského páru. Čas hry se téměř překrývá s reálným časem. Odděleně žijící manželé svede dohromady sebevražda jejich dospělé dcery. V jediném dlouhém dialogu, který se místy mění v ženin monolog, hledají manželé příčinu svého selhání. Popis současných pocitů prostupují digrese, v nichž žena a muž vystupují coby mladý pár, který se právě nastěhoval do bytu a očekává narození potomka. V dalším zpětném pohledu zjistíme, proč se manželství rozpadlo a proč se dívka rozhodla ukončit svůj život. Tajemná postava přítele, která prostupuje celou hru, symbolizuje samotnou smrt. Smrt, jejíž uklidňující náruč bezejmennou dívku neodolatelně láká. Bolest nad ztrátou dítěte nepodnívá nové sblížení manželů, naopak působí odstředivou silou. Všichni tři aktéři se od sebe vlastně celý život vzdalují.

Variace na smrt spadají do druhého období autorovy tvorby. Fosse tu experimentuje s časovými rovinami, které nechává volně prostupovat. Jednotlivé repliky dostávají napojením na jiný kontext nový význam.

Leea Klemola (Finsko)

KOKKOLA

z finštiny přeložila Petra Jarošová

7 m, 6 ž

Kokkola je jméno finského městečka ležícího ve stejné zeměpisné délce jako Nuuk, hlavní město Grónska. Stejnomenou hru Finky Leey Klemoly je těžké jednoznačně charakterizovat, zrovna tak

jako nelze bez výhrad pojmenovat její postavy. Vystupuje zde například Piano Larsson, který má spolu se dvěma kamarády malý trajekt. Snaží se pomáhat lidem, kteří se v minulosti dostali do obtíží. Je tu i chlubitká Marja-Terttu Zeppelin, jež sní o cestě do Grónska, ale musí uprchnout na ledové kře, zatímco její milovaný bratr, dvojče Saku, si trénuje péči o imaginární dítě, které by chtěl mít se svojí handicapovanou ženou Katariinou, na panence. Katariina, upoutaná na invalidní vozík, nevynechá žádnou příležitost provokovat a zesměšňovat svého manžela. Marja-Terttu má dceru Mauru, která je zamilovaná do Pianovy mladičké přítelkyně Minny. Minna se s Pianem klidně rozejde a odjede s policistou.

V Kokkole se žije ve tmě a chladu, žena se mění v racka a skutečná láska se projevuje bitím nebo demonstrativní amputací tří prstů. Na jevišti se sprostě nadává, pije a odhalují se mužská těla. Pod vší hrubostí a vulgaritou se však skrývá drsná krása a tichá citlivost studených arktických krajin.

Kokkola získala ocenění jako finská hra roku (2005). Poprvé byla uvedena 10. prosince 2004 v divadle v Tampere (Tampereen Teatteri).

Česká premiéra hry se připravuje v brněnském studiu Marta.

HRY, KTERÉ JE PO DOHODĚ MOŽNO ZÍSKAT JEN ZA TANTIÉMY

Zahraniční tituly, u nichž je možno získat provozovací práva pouze za tantiémy (%).

Autor	Titul	Smlouva do:	%
Edward Albee	Kdo se bojí Virginie Woolfové?	24.1.2008	6
Ingvar Ambjörn	Elling a Kjell	23.5.2008	6
David Auburn	Důkaz	4.6.2007	8
Torsten Buchsteiner	Tango sólo	31.7.2007	6
Marina Carr(ová)	Maja	23.4.2007	8
Marina Carr(ová)	U Kočičí bažiny	27.8.2007	7
Martin Crimp	Story	7.10.2008	9
Christopher Dyer	Dobry muž s řehačkou	14.3.2008	8
Ben Elton	Popcorn	22.12.2008	8
Eve Ensler(ová)	Monology vagíny	26.9.2008	7
Lucille Fletcher	Promiňte, omyl!	5.9.2008	6
Dario Fo	Otevřené manželství	26.7.2008	7
Michael Frayn	Bez roucha	31.12.2010	9
Michael Frayn	Kodaň	8.5.2010	9
Brian Friel	Afterplay	6.6.2007	8
David Greig	Kosmonautova zpráva ženě...	23.5.2008	6
John Hale	Lorna a Ted	24.1.2009	6
Robin Hawdon	Úžasná svatba	10.6.2010	9
Caryl Churchill(ová)	Prvotřídní ženy (Top Girls)	20.2.2008	6
Juha Jokela	Mobile Horror	13.5.2008	9
Charlotte Jones(ová)	Pokorný Felix (Humble Boy)	31.7.2007	9
Fritz Kater	čas milovat čas umírat	9.7.2009	6
Stephen King	Misery	6.6.2007	7
Nikolaj Koljada	Slepice	10.10.2007	6
Neil LaBute	Bash (Úderný mejdan)	2.3.2009	8
Tracy Letts	Zabiják Joe	18.7.2007	7
Neil LaBute	Tvar věcí	24.9.2007	7
Neil LaBute	Trůn milosrdenství	8.4.2008	7
Martin McDonagh	Kráska z Leenane	10.6.2007	7
Martin McDonagh	Mrzák inishmaanský	29.3.2008	7
Martin McDonagh	Pan Polštář	29.3.2008	7
Martin McDonagh	Poručík z Inishmoru	31.7.2008	7
Clare McIntyre(ová)	Růžový šampaňský	4.1.2009	6
Heiner Müller	Kvartet	25.10.2008	6
M. von Mayenburg	Eldorado	29.7.2009	6
William Nicholson	Na ústupu	26.5.2009	6
Paloma Pedrero(vá)	Noci letmé lásky	30.6.2007	8
Mark Ravenhill	Polaroidy	5.11.2007	6
Vasilij Sigarev	Plastelína	30.5.2007	8
Larry Shue	Cizinec	25.1.2008	6
Sam Sheppard	Pravý západ	28.9.2007	7
Rafael Spregelburd	Panika	25.11.2008	7
Tom Stoppard	Arkádie	28.4.2009	9
Tom Stoppard	Pravý inspektor Hound	31.12.2006 ?	8
Tom Stoppard	Rosenkrantz a Guildenstern jsou mrtvi	6.12.2007	9
Tom Stoppard	To pravé	8.2.2009	8
Nikoline Werdelin(ová)	Znalci	31.7.2007	6

Nepřeložené texty

Anglicky psaná dramatika

Noël Coward (Velká Británie)

HAY FEVER (SENNÁ RÝMA)

4 m, 5 ž

Cowardova hořká komedie z roku 1925 se odehrává během jednoho červnového víkendu v letním domě manželů Blissových.

Judith Blissová (bývalá herečka, okolo čtyřicítky) a její manžel, spisovatel David, tu tráví léto se svými dvěma dospívajícími dětmi – dcerou Sorel a synem Simonem. Nezávisle na sobě si každý z nich pozve na víkend hosta - Judith mladého obdivovatele Sandyho, dcera Sorel zcestovalého diplomata Richarda, Simon zralou a okouzující ženu Myru a David mladinkou naivní Jackii. Všichni se na svou návštěvu až dětinsky těší do chvíle, než zjistí, že jejich host nebude v domě tím jediným. Od toho okamžiku hádky mezi sebestřednými členy rodiny převáží nad pohostinností a obyčejnou slušností, takže když návštěvníci konečně přijedou, nikomu na nich moc nezáleží. Před „těmi svými“ se předvádějí, ostatní přehlížejí nebo si je jízlivě dobírají. Hlavně se však téměř bez přestání ponižují sami mezi sebou; návštěva je jen nedobrovolným divákem trapného představení. Z věčného hádání jsou Blissovi tak vyčerpaní, že když se na konci prvního dějství všichni společně sejdou k „čaji o páté“, hostitelé se chovají jako by v místnosti byli jen oni čtyři; nalévají si, jedí, mlčí. Trapnou situaci se rozpačitě pokoušejí zachránit Richard s Myrou.

Po večeři se ovzduší trochu pročistí - Blissovi nadšeně zasvěcují všechny přítomné do pravidel přihloupilé společenské hry na hádanky. Sotva se jim ale podaří všechny přinutit, aby se do hry „nadšeně“ zapojili, začne je Judith napomínat a opravovat. Okamžitě hru otráví a znovu vyvolá další hádky. Když pak v závěru přízračného víkendu hosté z domu prchají, považují to Blissovi za projev neomluvitelné nezdrovitosti...

Cowardovi se podařilo ve hře vytvořit atmosféru permanentního trapného dusna, které odlehčuje brilantním vtipným dialogem. Přitom nestaví na odiv jen samoučelnou konverzační lehkost, ale v dialogu přesně charakterizuje jednotlivé postavy. Zejména členové Blissovy rodiny jsou ve slovním projevu drsně otevření, dokáží najít slabé místo protivníka a přesně tít „do živého“. Soužití s nimi rozhodně není procházka růžovou zahradou. Mistrem v této permanentní bitvě je Judith, silná autoritativní a temperamentní osobnost, ale také pomalu stárnoucí žena, unavená nekonečným bojem s manželstvím, výchovou dětí, budováním kariéry. Zcela bezostyšně a samozřejmě se však umí prosadit v každé situaci a vytěžit z ní pro sebe maximum. Bez skrupulí svádí hosta své dcery, Richarda, předvádí sebe a svou ženskou schopnost okouzlovat, až pomalu sama nerozlišuje, co je hra a co realita. Ostatně všichni v rodině hrají své hry - Sorel svádí Sandyho, který původně přijel kvůli Judith (pro Sorel je to ovšem také jenom hra, chce vyprovokovat matku), svádět se rád nechává i David, průměrný spisovatel, který se cítí svou rodinou nepochopený a nepodporovaný. Díky krásné Myře si znovu připadá výjimečný a okouzující. Po jednom nevinném a bezvýznamném polibku s malou Jackii příběhne také Simon, aby s hlubokým přesvědčením všem oznámil, že se právě zasnoubili.

Život rodiny Blissových je takové malé peklíčko. Všichni se chovají nevyzrálé a nedospěle. S velkou intenzitou a rychlostí podléhají neexistujícím citům a ve svém uzavřeném světě vedle sebe žijí bez opravdového zájmu jeden o druhého. Cowardovy postavy ale nejsou žádní podivínští blázni. Za vším tím pozérstvím se skrývá obyčejné a lidsky pochopitelné zoufalství z nenaplnění svého osudu.

Dnes znovu objevený a „módní“ Noël Coward se v komedii *Hay Fever* sice nezbavil jisté modelovosti a moralizujícího pohledu, ale o tématu citové prázdnoty uměl psát chytře, zábavně a na „ostří nože“.

Sharman Macdonald (Velká Británie)

BORDERS OF PARADISE (HRANICE RÁJE)

5 m, 2 ž

Hra ze současnosti o dvou dějstvích. Děj se odehrává na pláži v Severním Devonu ve Velké Británii, kde se setkává pět mladíků (Rob, David, John, Charles a Cot), dvě dívky (Ellen a Rose) a

postava představující učitele angličtiny obou dívek (je však prezentována pouze v narážkách, zvuky a světlem). Scénu tvoří pláž, útes a moře.

Dívky a mladíci odděleně táboří na pláži - dívky na útesu nad pláží, chlapci na pláži, kde surfují.

První dějství začíná rozhovorem obou děvčat nad ránem ve stanu a pokračuje svižným tempem střídavým sledováním dialogů dívek a chlapců, kteří si sdělují své pocity a myšlenky, trápení a mindráky, názory na svět, očekávání a zkušenosti se sexem a láskou a jiné důležité i triviální problémy současných mladých lidí. Chlapci i dívky o sobě vzájemně vědí, ovšem netroufají si seznámit se, a tak se navzájem sledují, komentují a se svými partnery probírají své pocity a postoje. V průběhu svižných a často vtipných slovních výměn a potyček, týkajících se surfování, romanticko-naturalistických námětů o lásce, touze po prvním milování a sexu všeobecně, však vycházejí najevo i závažné osobní a rodinné problémy některých z nich.

Ve druhém dějství dochází ke vzájemnému seznamování. John a Ellen se do sebe zamilují, Rob poznává žárlivost a vyznává se ze své hořkosti kvůli koktání. Rose a Cot, dvě nejvíce psychicky zatížené postavy, zůstávají stranou od ostatních a pod vlivem náhlé silné sympatie a citové osamělosti se navzájem svěřují. Rose má ke konci dějství delší monolog, v němž se překvapivě vyspěle vyrovnává se svými problémy. I Cot má naději zbavit se svého psychického traumatu. U večerního ohně se střetnou Charlie s Davidem, nicméně dojde ke smíření a k ohni přicházejí i Rose a Cot, aby tu spolu nakonec usnuli.

Hra končí vzájemným smírem, příslibem hlubokého porozumění a smyslnosti mezi Rose a Cotem a romantické zamilovanosti mezi Johnem a Ellen, a nadějí na zdravou schopnost všech mladých dostat se přes své problémy a dívat se do budoucnosti optimisticky.

Do občas zdánlivě lehkých vtipných dialogů autorka vkládá závažné problémy současné dospívající mládeže: složité vztahy mezi rodiči a dětmi, slabé sebevědomí, rasovou šikanu, sebepoškozování, odpovědnost a odvalu jedinice. Citová zmatenost a zranitelnost teenagerů je kombinována s jejich částečnou, místy až překvapivou vyspělostí.

Dialogy jsou svižné, hřejivé a vtipné a mírně okořeněné trefnou vulgárností. Hra působí naturalisticky, ale zároveň má nádech tajuplnosti a přitažlivou formou se zabývá problémy dnešních nejenom teenagerů. Byla by vhodná pro skupinku mladých herců (16-20 let) a zajímavá jak pro mladého, tak i vyspělého diváka.

John Godber (Velká Británie)

APRIL IN PARIS (DUBEN V PAŘÍŽI)

1 m, 1 ž

Komediální hra ze současnosti o dvou dějstvích. Děj se odehrává na několika místech – v domě v Yorkshiru ve Velké Británii, cestou do Paříže a v Paříži. Protagonisté jsou žena a muž, Bet a Al. Scénu tvoří prostor představující různé lokality.

Manželský pár středního věku vede obyčejný a jednotvárný život v malém nejmenovaném městě. Al je delší dobu nezaměstnaný a tráví většinu času v kůlně, kde se pokouší malovat. Je zamlklý a zatrpklý a zcela zapadlý do zajetých kolejí. Bet pracuje a je trvale otrávená jak ze svého života, tak z manžela. Z jejich manželství se už dávno vytratila něha i vášeň, lezou si na nervy a jejich rozhovory jsou plné vzájemného špičkování a napadání, ironie a mnohdy až krutého sarkasmu. Vtipné a svižné dialogy velmi dobře vystihují city dvou lidí, jejichž vzájemný vztah už dlouho není ani přátelský ani harmonický.

Zdá se, že v jejich zajetém životě se už nic nezmění; až do chvíle než Bet vyhraje v soutěži v časopise romantický víkend pro dva v Paříži. Tato cesta je jejich první společnou návštěvou ciziny. Sledujeme jejich cestu od Betina prvního nadšení a Alova odporu a odmítání až po jejich návrat domů, a jsme svědkem mnoha komických scén, vycházejících jak z urputné zatrpklosti Ala a Betiných vášnivých, vtipných replik, tak z velmi pikantního náhledu na stereotypní chování Britů v cizině. Oba protagonisté se však postupně mění. Al začíná přijímat to, co dříve odsuzoval a odmítal, přestává být zatrpklý a celá cesta se mu začíná líbit. Betin sarkasmus i vztah obou se postupně zjemňuje, jejich narážky ztrácí jedovatost a zlou ironii, oba pookřejí a uvědomují si pouto lásky, které mezi sebou stále mají. Jejich postřehy a komentáře humorně a brilantně vykreslují změnu vztahu dvou lidí, kteří, vytrženi ze svého obvyklého života, si začínají si uvědomovat jiné věci než jen vzájemné odcizení, ublížení, trpkost a nudu. Autor se přitom dokáže i jízlivě trefovat do horečné touhy některých lidí, kteří touží maximálně využít nečekané příležitosti a shlédnout co nejvíce památek, užít si pikantností noční Paříže a vůbec všeho, co cizina nabízí...

Po návratu do Anglie si Al i Bet udrží změněný náhled na sebe i na svět. Významnou tečkou, která předpovídá lepší budoucnost pro oba partnery, je, když Al namaluje nový, velice dobrý obraz, který se líbí i Bet, jež dříve všemi jeho díly opovrhovala.

Hra je velmi vtípná a s lehkostí a šarmem nahlíží vztah dvou lidí.

Ideální příležitost pro vyspělý herecký pár (30-40 let). Ve hře je užito yorkshirského nářečí, nicméně pro komediálnost a obsah hry není podstatné, může či nemusí být v překladu zohledněno.

Hra byla poprvé hrána na festivalu v Hullu 23. dubna 1992.

Donal O'Kelly (Irsko)

Známý irský dramatik a herec. Jeho hra Catalpa získala cenu na skotském Fringe Festivalu v Edinburghu v roce 1996 a cenu kritiků na mezinárodním festivalu v Melbourne v roce 1997. Angažuje se v mírové a humanitární organizaci Afri. Napsal 14 her.

ASYLUM! ASYLUM! (AZYL! AZYL!)

4 m, 1 ž

Jak autor píše, tato hra byla volně inspirována dvěma skutečnými událostmi: incidentem v Bucoru v jižní Ugandě (upálení pěti vězňů), o kterém přinesla zprávu organizace Amnesty International, a vypálením vietnamské ubytovny v německém Rostocku za přítomnosti policie.

Děj je nicméně přenesen do Dublinu - začíná se „v nedávné minulosti a končí v blízké budoucnosti“. Hra má dvě ústřední témata – problém politických uprchlíků a rodinné vztahy - ,která se vzájemně prolínají.

V centru hry stojí nefunkční a rozpadlá irská rodina - otec Bill, kostelník, který právě odešel do penze, jeho syn Leo, imigrační úředník, jehož jedinou touhou je odejít z Irska za stejnou prací do Evropy, a dcera (?) Mary, čerstvá právnička. Mary se s otcem a bratrem nikdy nestýká - výjimkou je osudná noc, během níž jí Leo zavolá. Mary přijíždí do jeho kanceláře a zjišťuje, že bratr potřebuje zachránit: vyšetřuje ilegálního uprchlíka Josepha Omaru, kterého chce nechat deportovat zpět. Když ho fyzicky napadne, zjistí, že Joseph má stopy po ošklivém mučení. Ze strachu, aby následky nebyly připsány jemu, volá Mary. Ta v důvěrném rozhovoru s Josephem zjišťuje, jakým peklem prošel doma v Ugandě a je odhodlána vymoci pro něj azyl.

Ve druhém dějství o 6 měsíců později se Leo chystá do Evropy, protože získal svou vysněnou práci - nechává za sebou neperspektivní život na místě, kde každý vidí každému do talíře, ale i malého syna, s nímž se nestýká. Posledním rozloučením má být rodinné grilování u otce, kam Mary přivádí z vězení právě propuštěného Josepha. V debatě o možnosti získání azylu pro Josepha se ukazuje, že evropská politika, jíž je Leo nadšeným vyznavačem, uprchlíkům nepřeje. Okamžik grilování získává další, tragický rozměr: to, co je místními vnímáno jako „rodinná pohoda“, v Josephovi asociuje pokračování jeho životního příběhu, v němž se zaživa upalovali lidé. Leo ale tak příšerné historii odmítá věřit a Josepha obviní z toho, že si ji vymyslel. Po hádce Bill vyhodí svého syna z domu - jeho přesvědčí nikoliv síla utrpení, ale způsob, jakým Joseph mluvil o svém otci. Nabízí Josephovi ubytování - do domu se vrací to, co tam léta chybělo: láska. Pak ale přichází Leův kolega Pillar a přináší zamítnutí žádosti o azyl.

Ve třetím dějství sděluje Pillar Mary důvěrnou zprávu - všichni neúspěšní žadatelé o azyl budou násilím deportováni - a nabízí Mary, že Josepha odveze bez speciální policejní akce, která by nutně vylekala jejího otce. Pillar k deportaci přichází a střetává se s Leem, který udělal v Evropě tak otřesnou zkušenost se zacházením s imigranty, že se chce vrátit zpět. Následuje dramatická scéna, na jejímž konci policie brutálním způsobem přemáhá Josepha a odváží ho na letiště. Mary i její otec se za napomáhání ilegálovi dostávají do vězení.

Zásadním tématem je vliv rodiny a zejména otce, který zasahuje jak Lea a Mary, tak Josepha. Dalším tématem jsou předsudky úřední mašinerie, zhůvěřilost západní civilizace, která už nechápe skutečné problémy, ale žije svými falešnými, jen aby nemusela poslouchat výčitky svědomí. Odhaluje se zde politika strachu, v níž jsou uprchlíci udržováni, a jež je vlastně nenápadně aplikována i na zaměstnance imigračních úřadů, štvaných strachem, že uprchlíci zaplaví Evropu.

Hra byla napsána v roce 1994 a premiéru měla v témže roce červenci v produkci Abbey Theatre na scéně Peacock Stage v režii Johna Crowleye.

Christian O'Reilly (Irsko)

Narodil se v Londýně, ale vyrostl v Listowel (hrabství Kerry, Irsko), a nyní žije v Galway. Píše scénáře krátkých filmů, televizních filmů a rozhlasové scénáře (The Birthday, The Kiss of Life, The Ring, On Home Ground, Chapatti). Za divadelní hru The Good Father, kterou inscenovalo divadlo Druid Theatre Company, získal cenu Stewart Parker Bursaryho. Mezi jeho další divadelní hry patří It Just Came Out a Treble.

GOOD FATHER (DOBŘÝ OTEC)

1 m, 1 ž

Silvestrovská party, hosté si vzájemně ukazují fotky svých dětí. A v kuchyni se setkávají dva, kteří tu vlastně nemají co dělat. Studentka práv Jane, kterou právě opustil snoubenec Harry, a osamělý malíř pokojů Tim. Napřed si nezávazně povídají, a pak se ona provokativně zeptá: Tak co dnes uděláme pro sex? On tuto výzvu přijme. A kola osudu se rozjíždějí. O měsíc později se scházejí v parku, po chvilce trochu rozpačité konverzace Jane sdělí, že je těhotná. Tim je více než zaskočen. Rozcházejí se beze slova. Když dojde k novému setkání, Tim prozrazuje, že kvůli tělesnému handicapu nemůže mít děti. Musel by se stát zázrak. On je ale ochoten v tento zázrak věřit, a přijmout na sebe roli otce. I při dalších setkáních během Janina těhotenství je Tim tím pozitivním, ale v Jane pořád přetrvává jakási rezervovanost a negativismus.

Dojde k tragédii. Jane potratí – a v hořkosti vypoví Timovi, že si je vědoma toho, že dítě nebylo jeho. Bylo to dítě Harryho, který ji poslal na potrat. Tim si neví jiné rady nežli odejít. Nicméně pouto mezi nimi zůstává. O tom se oba přesvědčí v okamžiku, kdy si Tim naposledy přichází pro věci. Jane přiznává, že se jí po něm stýská. Teď ale najednou váhá Tim – nemůže být otcem, tak co s ním? Proč zůstat spolu? Jane mu říká, že podle ní byl dobrým partnerem a byl by i dobrým otcem. A je toho ještě více... („Protože dokážeme jeden druhého rozesmát. Protože ty jsi můj anděl a já jsem tvůj. Protože náš vztah nebyl jen fantazií. Protože s tebou jsem zase zatoužila zpívat...“) A pak už stačí ta věta, která stála na počátku: Tak co dnes uděláme pro sex? Ale to už bude jiný příběh...

Hra *Good Father* měla premiéru na 25. Galway Arts Festivalu v červenci 2002.

Niall Williams (*1958)

Irský dramatik a romanopisec, napsal tři hry. Jako autor spolupracuje se svou ženou Christiane Breen(ovou).

A LITTLE LIKE PARADISE (TROŠKU JAKO V RÁJI)

4 m, 3 ž

Děj hry je situován do počátku devadesátých let 20. století do zemědělské vesnice Caherconn v Irsku. Autor se v ní zabývá mezilidskými vztahy ve všech generacích na místě, „kde lišky dávají dobrou noc“.

Příběh začíná v obchodě podnikavého Jaye, jehož dům, v němž je kromě obchodu také nálevna, je centrem vesnického života. Jednoho dne se u něho sejde šedesátiletá vdova Cissie a starý mládenec Mick. Debaty plynou jako každý den už desítky let - do chvíle, než Mick náhle zemře. Když je přivolán farář a domlouvá se pohřeb, Mick se záhadně probouzí, vstává z mrtvých a vypráví „o životě po životě“. Tím se změní zcela Jayův život - jeho dům je považován za svaté místo (tudíž už k němu nikdo nechodí pít) a z Micka se stává „svatý Michal“.

Mimo vesnickou komunitu stojí senátor Marty, který čas od času přijíždí, aby si zkontroloval svoje ovečky - právě Jay je jeho místním agentem. Marty, prolezlý banální politickou rétorikou, však tentokrát prožívá zcela jiné věci: jeho syn odjel do USA, kam ho má následovat také Martyho mladá snacha Mary, a hlavně se konečně vyznává ze své staré lásky k Jayově sestře Kay.

Ve Williamsově světě vede každá z postav svůj obyčejný život, který se jednoho dne mění v neobyčejný - pomalu vymírající Caherconn vlastně nepotřebuje kliniku, o jejíž zřízení usiluje Kay spolu se senátorem, ale lásku a hlavně - nové děti. Jedním z nich by se mohlo stát Maryino děcko. Mary, zoufalá z odjezdu svého muže, se totiž v Jayově nálevně (posvátném místě) snaží vyvolat ducha svého milovaného manžela, ve chvíli, kdy se jí to podaří, zároveň zjistí, že je těhotná.

Způsob, jakým Williams konstruuje vlastně velice jednoduchou dějovou záletku, odkazuje k nejednoznačnosti vesnického života - na jedné straně pohanské rituály, na straně druhé respektovaná osobnost Martyho bratra, faráře, otce Francise, který nejvíce ctí a cítí potřeby svého okolí (je to typ postavy z rodiny nedogmatických farářů, kteří na konci života nejsou zvyklí ve víře v Boha, ale v oddanosti církevní dogmatice). On je také tím, kdo v závěru umírá, snad aby byla zachována rovnováha života - za každého zemřelého člověka nově narozené dítě.

Ústředním motivem se nakonec stává láska Kay a Martyho, pozdní vzplanutí: a nebo důkaz toho, že milostný cit je správný v jakémkoliv věku.

Jednotlivé scény, odehrávající se mimo nálevnu také na pláži a na ulici, se volně prolínají - autor předepisuje scénografii „bez rozdělovacích stěn“, takže uspořádání obrazů je místy až „filmové“. Komorní hra o lidských vztazích má i humorná a filosofující místa.

Text byl napsán v roce 1995, premiéru měl v témže roce 8. února v produkci Abbey Theatre na scéně Peacock Stage v Dublinu v režii Briana Bradyho.

Neil Donnelly (Irsko)

DUTY MASTER (ODDANÝ SLUŽEBNÍK)

7 m, 6 ž

Patrick utekl z rodného Irska do Anglie, kde učí na internátní škole. Žije tu zaběhnutým rytmem se ženou Sarah, která je malířkou, a dvanáctiletou dcerou Pippou. Oba manželé udržují vedlejší milostný poměr, Patrick konkrétně se sekretářkou Estelle.

Při kriketovém zápase se na školním hřišti objeví neohlášená návštěva, Patrickův bratr Michael. Patrick po odchodu z Irska s rodinou vztahy neudržoval a nečekané setkání s bratrem neprobíhá lehce. Navíc ho komplikuje Michaelova spolučestující, studentka Breda.

Estelle je ze vztahu s Patrickem zklamaná, Patrick jí stále slibuje, že se rozvede a že spolu odejdou pracovat jinam, ale nemůže se odhodlat. Estelle se na školní oslavě opije a vyspí se se studentem Garym. Gary, který si pro tenhle účel nelegálně "vypůjčil" školní džíp, ho cestou zpátky nabourá a celá věc se vyšetřuje. Frustrovaný Patrick si veškeré problémy včetně žárlivosti snaží vybit výpraskem Garyho.

Pobuřuje ho také, že Michaelovou milenkou je dívka, která by mohla být jeho dcerou. Breda se za pár dní pobytu sblíží se Sarah i s Pippou, kterou oba rodiče zanedbávají. Zoufalý Patrick se bratrovu milenkou neúspěšně pokusí svést. Navzdory všemu se bratři po letech téměř smiřují. Michael s Bredou odjíždějí a Patrick telefonuje rodičům do Irska.

Ústřední postavou je zmatený čtyřicátník Patrick, který je ze svého okolí nejpuritánštější a zároveň nejzkaženější. Zajímavá je věrohodná postava předčasně vyzrálé a nezávislé Bredy.

Michael Harding (*1953 v Cavanu, Irsko)

Debutoval jako prozaik, za své povídky získal v roce 1980 cenu Hennessey Literary Award, v tomtéž roce byl vysvěcen na kněze. Jeho první hra Strawboys měla premiéru v roce 1987, Sour Grapes je jeho devátým dramatickým textem. Je nositelem několika ocenění za své hry.

SOUR GRAPES (Kyselá hrozny)

8 m

Hra *Sour Grapes* se odehrává v současném Irsku a její hlavním tématem je krize v dnešní církvi.

Ústřední postava hry, kanovník Adam Bailey, má na starosti menší irskou farnost. Bailey představuje „tradiční“ přístup k náboženství, hlásající, že spravedlnost je důležitější než láska. Jeho názory a pochybnosti, s nimiž se během mnoha let své služby musel vyrovnávat, se dozvídáme v rozhovorech s otcem Rehillem, který za Baileyem přijíždí, aby vyšetřil skandál otřásající církví – nový biskup Lynam byl obviněn ze zneužívání seminaristy Petera. Prostřednictvím dialogů Rehilla a Baileyho autor odhaluje kritickou situaci, v níž se církev nachází, i novou realitu, se kterou se musí tak či onak vyrovnat. Otec Rehill představuje typického „hledáče pravdy“. Stinnou stránku církevní hierarchie reprezentuje ambiciózní a bezskrupulózní biskup Lynam, který se bojí o svou pozici, poukazuje na odvěkou hříšnost církevní hierarchie, jež však zůstávala v utajení. Mladé seminaristy a později čerstvě vysvěcené kněze představují Ciaran,

Dermot a Nigel, dospívající ve světě rychlých aut a mobilních telefonů – jejich odlišný přístup ke kněžskému povolání (a zejména celibátu) ukazuje, kudy se církev možná bude ubírat. Záhadnou postavou, rozpoutávající celý skandál, je Peter, někdejší Baileyho farník a pozdější Lynamův seminarista (a milenec). Ukazuje se, že trpí psychickou chorobou: jako homosexuál se projektuje do Panny Marie a stává se vyznavačem mariánského kultu. Na konci spáchá sebevraždu a zanechává dopis, v němž očišťuje biskupa Lynama a obviňuje Baileyho, že mu zničil dětství. Otec Rehill církev opouští, aniž by vysvětlil proč.

Hra se odehrává na několika místech a v různých časových rovinách, které se volně prolínají. Autor předepisuje jednoduchou scénu tak, aby se dalo hrát bez přestaveb, scénografický klíč má suplovat zejména nasvícení. Jádrem hry jsou dialogické pasáže, snažící se osvětlit zejména případ zneužívání – na jejich pozadí se otvírají vedle církevní tematiky i motivy osamělosti, potřeby lásky, pochybností a jistého zděšení nad morálním úpadkem světa a jeho fanatickou konzumností. Nezachytitelným fantomem, stojícím spíše mimo ústřední rozhovory, zůstává Peter, nešťastná, vykloubená postava, metafora zoufalství a samoty nehodící se do žádné doby.

Hra se zabývá vážným tématem, nechybí jí však ani humor a sarkastický pohled na svět.

Sour Grapes byla napsána v roce 1997, poprvé se hrála v režii Briana Bradyho v produkci divadla Abbey Theatre na scéně Peacock Stage v Dublinu 9. dubna 1997.

Warren Adler (USA)

WAR OF THE ROSES (VÁLKA ROSEOVÝCH)

2 m, 2 ž

Jonathan a Barbara žijí v klidném a šťastném manželství, mají dvě děti a přepychový dům plný starožitností. On si vybudoval skvělou kariéru právníka, ona si po letech v domácnosti založila malou cateringovou firmu, jejíž specialitou jsou francouzské paštiky. Zlom nastává v okamžiku, kdy je Jonathan odvezen do nemocnice s podezřením na infarkt a jeho milá žena, místo aby spěchala za ním, prožívá doma pocit osvobození při představě, že je vdovou. Samotnou ji ta myšlenka zaskočí natolik, že se po manželově návratu domů chce dohodnout na rozvodu. Kamenem úrazu se stává společný dům, který oba odmítají opustit. Každý si najímá svého advokáta, a tak začíná souboj manželů, potažmo jejich právníků. Počáteční bitva o majetek pomalu přerůstá v boj o život v němž nejsou ušetřeni ani domácí mazlíčci.

Podle knižní předlohy této divadelní hry byl v roce 1989 natočen stejnojmenný americký film s Michaelem Douglasem, Kathleen Turnerovou a Danny DeVitem, takže děj je notoricky známý. Jedinou na první pohled viditelnou změnou oproti filmu je přítomnost druhého právníka, opáleného hráče golfu, milujícího peníze, který podporuje Barbaru v jejích šílených nápadech, a tím jen přilévá oleje do ohně.

Kromě USA se hra také s úspěchem uváděla v Německu a Skandinávii.

David Yazbek, Jeffrey Lane (USA)

DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (ŠPINAVÍ PROHNILÍ LUMPOVÉ)

6 m, 6 ž, sbor

Autor hudby a textů k muzikálovému hitu *Donaha!* David Yazbek spojil tentokrát síly se zkušeným scénáristou (za všechny u nás známý seriál *Miluju tě k zbláznění*) Jeffreyem Lanem a nechal se inspirovat populárním filmem z roku 1988 *Špinaví prohnilí lumpové* režiséra Franka Oze (u nás bohužel pouze na videu), v němž excelovali Steve Martin a Michael Caine. Tato broadwayská muzikálová verze z roku 2005 se dočkala 11 nominací na cenu TONY („proměnil“ ji ve vítězství představitel Freddyho Norbert Leo Butz) a řady dalších ocenění.

Děj muzikálu se točí kolem dvou podvodníků, jejichž působištěm je francouzská Riviéra. Tím prvním je uhlazený a distingovaný Lawrence Jameson, který si na život na vysoké noze vydělává tím, že má peníze z bohatých dam (vydává se za dědice trůnu ve fiktivní zemi, který nemá prostředky k tomu, aby se ujal svého dědictví). Druhý, drobný podvodníček Freddy Benson, se vydává za pracovníka Červeného kříže a snaží se vzbudit u žen soucit s upadajícím zdravím své staříčké babičky.

Oba na sebe narazí ve vlaku a chvíli se pokoušejí pracovat společně. Brzy se ale ukáže, že francouzské městečko Beaumont sur Mer je pro ně oba příliš malé. Uzavřou spolu dohodu o

souboji: ten, komu se prvním podaří vymámit z mladé olejářské dědičky Christine Colgateové 50.000 dolarů, ten vyhrává a poražený musí město opustit. Následně se tedy rozpoutá spektakulární bitva podvodníků, do níž se vedle hrdinů zapojí nečekaně další soupeř(ka)...

Poté, co premiérová inscenace dosáhla na Broadwayi více než 600 repríz, vydala se tento podzim na turné po amerických velkoměstech.

Gene Brewer (USA)

K-PAX (SVĚT PODLE PROTA)

6 m, 2 ž

dramatizace stejnojmenné novely

Do psychiatrické léčebny je přivezen pacient, který se chová velmi podivně. Říká o sobě, že je z planety K-Pax deset tisíc světelných let daleko - a jeho lékař je šokován, protože o planetárním systému oné dvojhvězdy v tuto chvíli ví Prot víc, než všichni pozemští astronomové dohromady. Prot ve svých dialogích mísí odborné vědecké znalosti s dokonalými postřehy a pointami o lidech, sám však na sobě nese jakýsi utajený stín, projevující se reakcemi pro diváka (stejně jako pro jeho lékaře) nepochopitelnými. Navíc je mírným pacientem - až, pravda, na několik výjimek. Má však jednu vlastnost, pro jeho psychiatra velmi nepřijemnou. Prot totiž dává jeho pacientům rady, které jsou sice velmi nestandardní, ale na jejich psychické poruchy účinkují. Doktor Mark Powell to Protovi vyčítá: "Vaší prací není vyléčit pacienty - to je moje práce." A Prot zareaguje nanejvýš logicky: "Tak proč jste je nevyléčil?" Přepracovaný psychiatr ze státní nemocnice nachází u svého "vesmírného" pacienta řadu nezvyklých projevů a navíc naprostou odolnost vůči běžným léčebným prostředkům. Co když je podivný pacient skutečně mimozemšťan? Navíc je dr. Powellovi čím dál tím sympatičtější...

Jeff Baron (USA)

VISITING MR. GREEN (NA NÁVŠTĚVĚ U PANA GREENA)

2 m

Optimistická komedie.

V manhatanském činžáku žije pan Green, šestaosmdesátiletý pravověrný žid. Nikam nechodí, nevybírání poštu, nekupuje si jídlo, nevaří a neuklízí. Před časem zemřela jeho věrná manželka, se kterou „se v životě nepohádali“, která všechnu tuto práci zastala. Do Greenovy existence vstupuje Ross Gardiner, devětadvacetiletý zaměstnanec American Express, perspektivní mladý muž z dobré rodiny. Ross byl odsouzen k trestu obecně prospěšných prací - starat se po nějakou dobu o pana Greena, jehož bezpečnost ohrozil rychlou jízdou.

Jejich vztah začíná agresivním odmítáním ze strany starého pána, které se zlomí, když zjistí, že i Ross pochází ze židovské rodiny. Sympatie k mladému muži ale znova pominou, když se mu přízná, že je gay. Pro pana Greena je samozřejmě představa židovského gaye zcela absurdní a radí Rossovi, aby se oženil. Autor nechává Rosse svoje stanovisko vysvětlit i zcela obhájit. Ross totiž srovnává svoje postavení s tím, co Greenovi zažili, když jako „špinaví židi“ přišli do New Yorku.

Nově vyjde najevo, že Green má dceru, která se provdala mimo svou víru, takže ji otec za svou dceru už nepovažuje. Zjistí se ale, že jeho žena byla s dcerou po celá dlouhá léta v písemném kontaktu. Toto zklamání Greena připraví málem o rozum, ale Ross, který je podobnou obětí odmítnutí ze strany svých rodičů, dokáže Greenovu zatvrzelost postupně zvrátit. Hra končí v okamžiku, kdy se ozve domovní zvonek, a za dveřmi je Greenova zatracená dcera.

Susan Yankowitz (USA)

NIGHT SKY (NOČNÍ NEBE)

3 m, 3 ž

Afasie je civilizační nemoc, patří k nejvážnějším a nekomplikovanějším druhům narušení komunikačních schopností. Je to porucha již vybudované řeči, která vznikla následkem ložiskového poškození mozku, při krvácení do mozku, traumatu mozku, nádorem...

Anna (40 let) je vynikající astronomka, která se věnuje výzkumu, přednáší na vysoké škole i na kongresech po celém světě. Její cílevědomost, nezávislost a nedostatek času jí ovšem způsobují nemálo rodinných problémů s přítelem Danielem (35 let) a dcerou (14 let). Po jedné hádce v rozrušení vběhne pod auto a následkem zranění přestane být schopná srozumitelně mluvit. Jak vysvětluje jedna z doktorek – slova a jejich významy se pacientům rozsypou, jako nesložené puzzle. Cesta zpět je možná, ale vyžaduje nesmírné úsilí a trpělivost. Anna, s pomocí svých nejbližších, podstupuje tuto tvrdou zkoušku. Krátká a svižná hra je napsána s obrovskou laskavostí, něhou a optimismem. Pod vcelku jednoduchým dějem zkoumá vnitřní a vnější vesmír člověka, jeho potřebu být nejen slyšet, ale aby mu bylo i nasloucháno. Dojetí se tu střídá s upřímným smíchem a napjatým očekáváním dobrého konce.

Rusky psaná dramatika

Oleg Bogajev (Rusko)

MARJINO POLJE (MARIINO POLE)

3 ž

Kratinká komická hříčka o třech stoletých stařenách, z nichž jedna je právě v posledním "tažení". Její přítelkyně jí proto ochotně nabídne svůj hrob. Máša souhlasí a sama se, ohleduplně, aby nepřidělávala starosti, do hrobu uloží. Druhého dne se však nebožka nečekaně objeví mezi živými. Serafína a Praskovja ji osočí, že tu nemá co dělat. Máša se rozčílí, že v hrobě táhlo. Vyčtou si staré dluhy, dárkyně hrobu se urazí a prohlásí, že příště může Máša prosit, jak chce, ale hrob už nedostane.

Vjačeslav a Michail Durněnkovi (Rusko)

Tvorba bratrů Durněnkových se vyznačuje smyslem pro humor, smyslem pro poeticky nereálné, zasněné životní výpovědi a smyslem pro kombinaci obojího. Společným tématem všech jejich textů je hledání cesty, jak učinit svůj život hlubším a hodnotnějším. Durněnkovi zkoumají, jakou roli může v tomto procesu hrát umění a filozofická učení. Drží se ruských reálií, které vidí jako zachmuřené (několik z jejich textů má vztah k jakémusi blíže neučenému městu s velkou chemičkou), chronicky chudé, duchovně ubohé, ale zároveň také směšné a svým způsobem přitažlivé. Autoři se hlásí k angažované, současné tvorbě. Vjačeslav D.: „Nyní divadlo dostalo šanci sát se tahounem ruské kultury a bude skutečně škoda, pokud ji nevyužije.“ Michail D.: „Nové drama – to je absolutně autentická reakce na současnou situaci a čas, ve kterém žijeme, a právě takto, nijak jinak, se na tento jev pohlížet nedá.“

Vjačeslav a Michail Durněnkovi (Rusko)

KTO-TO TAK ŠČASTLIVYJ (NĚKDO TAK ŠŠASTNÝ)

8 m, 3 ž

Stárnoucí korektor Gurskij potká svého spolužáka Polujanova, kterého dávno neviděl, a ten mu nabídne práci, o jaké kdysi za studií snil. Gurskij začne psát satirické monology pro televizní show a stane se hvězdou. Po letech frustrace zmizí všechny jeho problémy – zamiluje se do uznávané herečky, která také pracuje pro Polujanovu společnost, je uznávaný satirik. Jednoho dne se v jeho bytě objeví drsní chlapíci, kteří Gurského s použitím násilí nutí přejít ke konkurenci. Jeho syn Oleg ho přemlouvá, aby se nové kariéry vzdal, ne kvůli pohrůžkám, ale z principu, aby nemusel snižovat své tvůrčí nároky. Gurskij si vybere vlastní řešení, požádá, aby sám mohl v show vystoupit. Zorganizuje scénku pro dva dobrovolníky, které provokuje k agresivním narážkám. Scénka skončí jeho kolapsem.

Závěrečná scéna se odehrává v nemocnici. Oleg Gurskému přinese zprávu, že jeho smlouva byla vypovězena a konkurence už o něj zájem nemá. Gurskij s úlevou rekapituluje poslední měsíce. Překvapivě do nemocnice přichází dvojice z jeho výstupu, chtějí mu poděkovat za to, že je seznámil a že jsou spolu šťastni.

Gurský pouze může konstatovat, že vzal sám věci do svých rukou a myslel si, že je má pevně pod kontrolou, že je tím, kdo se může pobaveně smát slabostem druhých. Nakonec ale přece jen někde existuje někdo, kdo je výš a kdo se zřejmě pobaveně směje nad naším snažením.

Vjačeslav a Michail Durněnkovi (Rusko)

KULTURNY SLOJ (KULTURNÍ VRSTVA)

6 m, 1 ž

Ve třech dějstvích se seznámíme se třemi dvojicemi. Žijí v jednom městě s velkým chemickým závodem. Všechny tři dvojice se ve svých dialogích dotknou tématu kultury či umění a jejich nezbytnosti. A smutku, jaký se člověka zmocní, když jeho cesta nikam nesměruje.

Dědeček a Saša žijí spolu v jedné domácnosti, Saša je malíř, ale oba zřejmě žijí Dědečkova penze. Dědeček potřebuje někoho, s kým by si mohl promluvit, a také někoho, komu předat své „učení“, svoji znalost života - aby lidé nebyli tak apatičtí a bez zájmu, aby si nenechali nic nalhávat a o svém životě přemýšleli. Saša je na to, aby se stal skutečným Dědečkovým žákem, příliš skeptický.

V druhém dějství se nad vodkou setkává Jurik s Konstantinem, který Jurikovi vyčítá jeho lenost, neangažovanost a otupělost. Jejich debata dojde až k bodu, kdy Konstantin drží Jurikovi na krku nůž a pod pohrůzkou smrti ho nutí odpovídat na otázky o literatuře, filozofii a historii rockové hudby.

V posledním dějství Konstantin přivádí nové nájemníky do paneláku, kde bydlel Dědeček a Saša. Sotva se Máša a Genja stačí rozhlédnout, objeví se zde bláznivý Sofronov, soused, který je posedlý hlukem. Máša pak z retrospektivy popisuje, že se později dozvěděli, že v jejich bytě kdysi hořelo. Trpěla zde hroznými pocity úzkosti a prázdnoty. Brzo se museli vystěhovat.

Vjačeslav a Michail Durněnkovi (Rusko)

SNĚGOVIK (SNĚHULÁK)

1 m, 1 ž

Velmi krátká hra, která se odehrává na telefonní stanici. Muž-herc volá do Samary svému příteli, aby našel jeho manželku a zaplatil za něj alimenty, a velmi si chválí svůj pobyt na severu. Zima je totiž období, které mu pomáhá, aby se dokázal zdržet pití. Nepije vůbec, ani pivo! To všechno díky dlouhé zimě. Sotva skončí, nabídne spojovatelce závdavek koňaku. Dá se s ní do řeči. Spojovatelka sní o létě, on o věčné zimě. Zve ji do divadla na představení – ať přijde a ptá se na Sněhuláka.

Vjačeslav a Michail Durněnkovi (Rusko)

SUPROTIV ČELOVĚKA (VSTRÍČ ČLOVĚKU)

filmový scénář

1 m, 9 ž

K novému skladníkovi Studěnikinovi přichází kontrola. Aniž by se mohl bránit, skončí za rozkrádání ve vězení. Tam se seznámí se zlodějem Rašpilem.

Po odpykání trestu se Studěnikin chce vrátit do normálního života, ale nikde nemůže sehnat práci, až v chudém divadle, kde se stane hercem. Potká zde vstříčné lidi a především najde nové naplnění svého života. Divadlo je pro něj něčím, co přesahuje obyčejnou lidskou přizemnost. Pak se zde na útěku z vězení objeví také Rašpil a divadelní skupina, tvořená skromnými, zapálenými nadšenci, přijme i jeho. Oba kriminálníci jsou velmi dobrosrdeční, mírní lidé, kteří ale nejsou přijímáni většinovou společností, pouze divadelníky, kteří jsou městskými autoritami jaksí z milosti tolerováni. A divadelníci také sami sebe chápou jako velkou rodinu, která má zvláštní poslání - narušovat poklidnou hladinku lidské otupělosti a tuposti.

Situace v divadle se zhorší a soubor má být přestěhován do kulturáku. Divadelníci ale vědí, že to je protiprávní, a proto přemluví Rašpila, aby ukradl potřebné dokumenty, což se podaří a divadlo zůstane, kde je.

Přichází očekávaná premiéra *Kaštanky* a jeden z herců není přítomen, proto musí nastoupit Rašpil. V jevišti ale sedí zástupce místní policie. Po představení přijde do šatny a řekne Rašpilovi, že má tři hodiny na to, aby opustil město. Na nádraží ale Rašpil spatří mladíka, jak kope do psa. Zaplete se do rvačky... Posledním obrazem je vězeňské divadlo – na scéně hrají *Kaštanku* a Rašpil sedí v publiku.

Vjačeslav Durněnkov (Rusko)

MUTTER

(titul pochází z názvu písně Marylina Mansona, která zazní v závěru hry)

2 ženy, 4 muži

Děj se odehrává v jednom dni v domově důchodců. Hlavními postavami je čtveřice spolubydlících z jednoho pokoje – dvě stařenky a dva staříci. Zbýlími dvěma postavami hry jsou syn stařenky Safryginové a pracovník domova.

Přihlížíme denním rituálům a programu čtveřice důchodců. Ranní hygieně, snídani, první cigaretě, posloucháme jejich řeči a hudbu z kazeťáku (jedna ze stařenek má velmi současný vkus a chybí jí televize, protože by se ráda dívala na MTV).

Dopoledne důchodci nacvičují vystoupení pro potenciální sponzory. Jde o hru jednoho z důchodců, odehrává se v Bruselu a ačkoli je nadstandardně pitomá, mezi ostatními má úspěch. Odpolední představení dopadne s nejasným výsledkem a den pokračuje oslavou narozenin stařenky Safryginové. Všichni popijí a zatancují si na současný rock. Dosud bezstarostná atmosféra se promění v nočním výstupu, kdy se druhá ze stařenek probudí v trudnomyslné náladě. Vstávají i ostatní a začnou hrát podivnou hru, ve které jde o asteroid ohrožující bezpečí některých pozemských území – za několik desítek let. Všichni jsou členy jakéhosi pozemského výboru pro plánování budoucnosti. O území Natálie Sergejevny je rozhodnuto, že bude zničeno. Jdou spát. Natálii Sergejevnu uloží do postele a obřadně ji přikryjí prostěradlem.

Vjačeslav Durněnkov (Rusko)

RUČJEJNIK (CHROSTÍK)

9 m, 4 ž

Zřetelně a jasně vyprávěný příběh dobrodružství mladého moskevského redaktora Nikolaje, kterého touha po hledání smyslu života přivede do zapadlé vesnice Agafonovo. Do redakce jeho časopisu se dostavila dvoučlenná delegace místních žen, které žádaly pomoc se svatořečením jejich místního duchovního.

Nikolaj se do vesnice vypraví. Setká se s místními lidmi, kteří žijí ve velmi nuzných podmínkách, setkávají se na pravidelných shromážděních a pod vedením svého duchovního diskutují o životních hodnotách a cílech. Ilja Sergejevič, místní duchovní, který do vesnice za války doslova spadnul z nebe a v době, kdy se u místních schovával ve sklepech a měl čas přemýšlet, nastudoval celou Bibli, rozhodne Nikolaje uvěznit jako špióna. Nikolaj je v domácím vězení a místní shromáždění ho vyslyší. Není jasné, jaký trest může padnout.

Z výsledku vyplyne, že Nikolaj zkoušel všechny možné cesty, kudy se vydat, studium filozofie i buddhismus, ale nic mu klid nepřineslo.

Ilja Sergejevič rozhodne Nikolaje propustit a Nikolajovi mezi čtyřma očima sdělí, že on sám je ateista a lidem káže, protože ví, že lidé potřebují duchovní útěchu a jasné cíle. A on sám cítí, že má sílu druhé ovlivňovat. Nikolaj se s novým poznáním a novým sebevědomím vrací do Moskvy.

Vjačeslav Durněnkov (Rusko)

TRI DĚJSVIJA PO ČETYREM KARTINAM (TŘI DĚJSTVÍ VE ČTYŘECH OBRAZECH)

9 m, 2 ž

Kompozice textu je inspirována čtveřicí obrazů ruského krajináře Andreje Pavloviče Brašinského. Děj se odehrává v prostředí pokrokových intelektuálů 19. století. Hlavní postavou je spisovatel Nikolaj, úspěšný a uznávaný kritikou i svými kolegy, od kterých se ale liší – nechce jen budit pohoršení, kritizovat a scházet se vespolek, chce dosáhnout výš. Rozhodne se společnost opustit a vydá se na vesnici. Poslední dějství se odehrává při cestě. Nikolaj rozpráví s vozkou o životě. Ten mluví o zvláštní sektě, jejíž příslušníci žijí v zemljankách v lesích a místo modlení společně hvízdají. Když není co jíst, přepadávají lidi. Vozka mluví o tom, co mu přináší alkohol - radost a zapomnění. Nikolaj mu radí číst nebo malovat a nacházet naplnění v něčem povznášejícím. Nakonec vozkovi nabídne morfium a sám si také píchne dávku. Nikolaj dostane křeče, vozka ho shodí z vozu a ujede, v dálce se ozývá hvízdání.

Vjačeslav Durněnkov (Rusko)

V ČJERNOM-ČJERNOM GORODĚ (V ČERNOČERNÉM MĚSTĚ)

2 m, 4 ž

Krátká hra zkomponovaná na jednoduchém principu – z výchozí situace se postupně vynoří čtyři postavy se svými monology.

Schází se společnost, čtyři dospělí a dvě děti. Dospělí mluví o svém hloupém životě, přicházejí dvě osmileté děti. Děti vybědnou dospělé, aby promluvili o svém životě, a najednou se objevují magické příběhy – o obživlém panákově ze zlatých obalů od bonbónů, díky kterému se uzdravila nemocná sestra, nebo o neznámém muži, který pomohl na cestě. Poznáváme, že dospělí ztratili schopnosti, které dříve měli – vidět v životě tajemství a ocenit jeho význam.

Vjačeslav Durněnkov (Rusko)

GOLUBOJ VAGON (MODRÝ VAGÓN)

4 m, 1 ž

Krátká satirka ze života spisovatelů. Pijí, klábosí a pomlouvají svoje kolegy, strachují se o svůj úspěch. Vtipná prohlášení na adresu moderních afrických básníků nebo nejoblíbenějších námětů dětských knih by mohly pobavit i v Čechách. Po tom, co se spisovatelé dostatečně opijí, vyrazí do ulic, kde narazí na kolemjdoucího skladatele, jehož – jak sám říká – ven vyhnalo neznámé puzení. Ačkoli je to umělecký kolega, považují ho za blázna a donutí ho zpívat píseň, kterou právě složil. Při jejím poetickém textu se na ulici začíná snášet déšť, přes scénu najednou křepce přeběhne Čeburaška s hlomozícím ruksakem plným lahví.

Michail Durněnkov (Rusko)

KRASNAJA ČAŠKA (ČERVENÝ ŠÁLEK)

2 m

Krátké existenciální drama, technicky vycizelované, s překvapivým zvratem. Dva muži, polárníci, snídají, jeden se hrne do práce, druhý chce ještě posedět. První otevře dveře a za nimi se objeví otevřená tlama ledního medvěda: Polárník se okamžitě vrátí na své místo, propadne depresi – že se odsud nikdy nedostanou, že si ani nepamatují, kdy to zde začalo, a že vchod hlídají medvědi. Rozhodnou se vyrazit z místnosti spolu, medvěd pak může pronásledovat jenom jednoho. Rozloučí se a vyběhnou.

Po chvíli se vracejí, nesou hlavu medvěda na tyči. Zjistili, že svět okolo jsou jen kulisy, které končí pár metrů od jejich obydlí. Nic nemá cenu. Rozhodnou se, že si dají nová jména a budou žít dál. Nastává další den a všechno se slovo od slova opakuje.

Jurij Klavdijev (Rusko)

Klavdijevovy hry nevynikají svou délkou a většinou jsou málo dějové, což je dáno tím, že buď rozvíjejí určitou myšlenku, nebo demonstrují určitý model světa. Ve většině jeho her jsou hlavními postavami teenageři, děti, které hrají o právo na život. Vyhraňují se ti, co jsou schopni vytvořit si pro sebe nějakou životní koncepci a podle ní žít, oproti ostatním, kteří nemají cíl a ze kterých se stalo pouhé prázdné místo ve společnosti.

Prostředí, ve kterém se děj Klavdijevových her odehrává, vychází z reálného místa, z města, ve kterém autor žije. Město Toljatti je poměrně mladé a je na něm zajímavé, že se tu zřetelně setkává starý svět - staří lidé se svými zkušenostmi a moudrostí - a nový svět - moderní, technická, civilizovaná část města. Klavdijev sám říká, že mládí města ho vede k tomu, aby ve svých hrách dotvářel městu, které nemá žádnou historii, vlastní mytologii.

Jeho hry jsou označovány za druhou vlnu coolness dramatiky, neboť se tam často objevuje násilí. Klavdijev se však násilím zabírá z hlediska postižení jeho podstaty, snaží se nalézat motivace, které k němu vedou. Násilí je u něho buď promyšleným aktem, kterým postavy vyjadřují svůj názor na skutečnost a chtějí, aby tento názor bylo slyšet, a nebo je násilí důsledkem hry, která je vyprovokována nudou, a proto často zachází do extrémů, které mohou končit i smrtí.

SOBIRATĚL PUL' (SBĚRATEL KULEK)

9 m, 5 ž (počet postav je možné redukovat)

Hlavní postavou příběhu, který se odehrává během čtyř dnů, je čtrnáctiletý On. Hned na začátku

se uvede domácí scénou, kdy svého Otčíma po tom, co ho požádal o čaj, hrubě fyzicky napadne. Postupně se seznamujeme s Jeho světem – s kamarádkou Vikou, které imponuje Jeho vyprávění o spolku Sběračů kulek neboli Červotočů, kteří zabíjejí lidi a z těl mrtvých vyjímají kulky, jež se stávají ceněnými suvenýry. Jeho otec byl prý také členem tohoto spolku.

On je obklopen obskurním světem a sám se podílí na tom, aby ukrutnost reality byla ještě horší. Okolo se míhají opilí bezdomovci, souložící páry, sexuálně úchylní vrahové. On není hloupý, snaží se hledat svou cestu, ale neúčinnější je cesta agrese.

V bitce On pořeže Sergeje. Do nemocnice jej chodí navštěvovat Sergejův bratr. Spřátelí se, oba shodně chápou, že působení a snášení bolesti a agrese je jediná dobrá životní cesta, všechno ostatní jsou prázdné pojmy. Hrají spolu hru, ve které oba naplno bojují na nože. Je to krásná hra, která jim dává pocit moci a volnosti, oba jsou raněni. Poslední obraz – On na hřbitově nad vykopaným hrobem.

ANNA

5 m, 2 ž

Western na ruský způsob. V blíže neurčeném městě vládne smečka ožralých pistolníků, kteří jsou zde neomezenými pány. Jejich literou je Zákon otců, městem obchází neznámý žhář.

V centru příběhu stojí Anna, dvaadvacetiletá manželka jednoho z pistolníků. Přišla sem před čtyřmi lety, seznámila se se svým prvním manželem a domů a do školy se už nevrátila. Její první muž byl zabit a jejich dítě zemřelo, když si hrálo s pistolí. Anna je správná manželka, která vždy a za všech okolností poslouchá a nechá se mlátit, kdykoli si muž zamane.

Vše se odehraje během jednoho dne. Manžel odchází spolu s ostatními parťáky a v domě se objeví Předseda (šerif) a nabízí jí, aby byla jeho pomocnicí a pomohla mu chytit žháře a obnovit pořádek. Anna se nechá přesvědčit, dostane pistoli a na podlaze se s Předsedou vyspí. Po jeho odchodu se objeví Lena, místní prostitutka, která trpí opakovanými potraty a pocitem, že je nečistá. Zdá se, že by se mohly spřátelit. Vtom se ale objeví Ten, kdo poslouchá spící a chce vypálit dům. Podle něj je to jediný možný způsob očisty. Anně se podaří uniknout ze sklepa a žháře zastřelí.

Do domu vchází nejobávanější pistolník Serjoža a chce se s Annou vyspat. Nepohodlnou Lenu bez mrknutí oka zastřelí. Anna pochopila svou roli a domáhá se souboje podle práva – tím, že dostala vlastní zbraň, stala se i ona pistolníkem. Anna souboj s pomocí Předsedy vyhrává. Vracejí se spolu do domu, ozve se ale střelba – dodělávající Serjoža a jeho banda. Anna i Předseda zůstanou za clonou dýmu a střelby. Jedněmi z posledních Anniných slov jsou: „*Žádný zákon není.*“

Valentin Krasnogorov (Rusko)

Krasnogorovovo jméno není ruským divákům neznámé. Jeho hry (jejich názvy uvádíme v anglických překladech, pod nimiž jsou ve světě známy) Let's Have Sex! (Pojďme si zasouložit), The Dog (Pes), Small Tragedies (Malé tragédie), Delights of Adultery (Radosti nevěry), Somebody Must Go Away (Někdo musí odejít), Procession of Gnomes (Procesí skřítků), Love Medicine (Medicína lásky), Several Hours from the Life of a Man and a Woman (Několik hodin ze života muže a ženy), This Weak Tender Sex (Slabé něžné pohlaví), Bride's Room (Nevěstin pokojík), The Cruel Lesson (Krutá lekce) vřele přijímá jak publikum, tak kritika. Do dnešního dne bylo uvedeno 21 jeho her ve 160 divadlech. Do roku 1992 byl prezidentem Petrohradské asociace dramatiků, nějaký čas žil v USA a Izraeli, v současnosti se přestěhoval zpět do Ruska.

Jeho hry mají různorodý charakter. Šíravá satira, smysl pro humor groteskního i absurdního rázu. lyrismus – to jsou hlavní rysy jeho textů. Napětí a konflikt staví Krasnogorov na lehkém dialogu, dynamice a výrazné akci. Využívá paradoxní situace, neobvyklé zápletky, a tak své diváky a čtenáře vtahuje do svých světů. Jeho hry jsou trvalou součástí repertoáru mnoha divadel a často dosahují stovek repríz. Mnohé z nich byly přeloženy do cizích jazyků a uvedeny v zahraničních divadlech, televizích i rozhlasech.

BABEL (BABYLON)

Scénář. Moderní verze biblického příběhu o Babylonské věži. *Text v ruštině.*

BALAGAN

2 m, 1 ž

Moderní hra ve stylu commedia del'arte. *Text v ruštině.*

BEILIS CASE (PŘÍPAD BEILIS)

19 m, 6 ž (lze zredukovat na 12 postav)

Divadelní zpracování světoznámého kriminálního procesu, který se odehrál v roce 1913. Beilis, žid z Kyjeva, byl obviněn z vraždy křesťanského chlapce. Narůstající antisemitské síly v Rusku vedou k požadavku, aby byl Beilis odsouzen a vyprovokovaly se tak protižidovské pogromy. Beilisův případ se těšil světové pozornosti, zúčastnili se ho nejlepší právníci. Hra je nesmírně aktuální, zejména dnes, kdy jsou problémy nacionalismu tak palčivé. *Text v ruštině.*

BRIDE'S ROOM (NEVĚSTIN POKOJÍČEK)

16 ž (může hrát 12 hereček)

dramatická komedie

Hra pro ženy pod 15 do 70 let. Neobvyklý text. Nevěsta, její matka, sestra, přítelkyně a další příbuzné nevěsty se scházejí v „pokojíku nevěsty“ v domě, kde se bude uzavírat manželství (ruský zvyk). Nikdo ale neví, kde je ženich. Hra se rozvíjí kolem jeho hrozící nepřítomnosti. *Text v ruštině.*

GATE OF THE PARADISE (BRÁNA DO RÁJE)

5 m, 4 ž

Několik mužů a žen spolu bojuje na život a na smrt.... a nač? To nevědí! *Text v ruštině.*

HIS DON JUAN'S LIST (SEZNAM DONA JUANA)

Ženich a nevěsta požádají neznámého staršího muže, aby jim svědčil na svatbě. Jejich setkání drasticky změní osud všech zúčastněných. *Text v ruštině.*

INVITATION FOR THE MURDER (POZVÁNKA K VRAŽDĚ)

6 m, 3 ž

klasická detektivní hra

9 poslanců parlamentu se sjede na víkend na opuštěnou vilu, aby probrali složitou politickou situaci. V domě dojde k sérii neočekávaných vražd. *Text v ruštině.*

THE SWAN'S SONG (LABUTÍ PÍSEŇ)

2 m, 10 ž

Syntéza ironické, téměř absurdní komedie a melodramatu. Postavy jsou ve věku, kdy bilancují. *Text v ruštině.*

THE CRUEL LESSON (KRUTÁ LEKCE)

2 m, 2 ž

Drama o společenských a psychologických kořenech krutosti, o neviditelné čáře, jež dělí morální skutky od těch nemorálních. Základ hry tvoří skutečný psychologický experiment, který proběhl v USA a jenž si získal celosvětovou pozornost. Studenti pod vedením profesora mučí ženu. Mezi všemi účastníky podivného experimentu panují nejrůznější osobní vztahy. *Text v ruštině.*

THE DELIGHTS OF ADULTERY (RADOSTI NEVĚRY)

1 m, 1 ž

Tři mistrně propojené aktovky, které nabízejí tři kontrastní pohledy na život zamilovaných párů. Lze uvádět jako hru o třech aktech nebo odděleně. Lehké dialogy, paradoxní zápletka, komické až fraškovité situace a dramatický tah udrží divákovu pozornost od začátku do konce. 1. příběh: Zítra bude svatba. Šťastná nevěsta v oběti muže,... který není její ženich. Co budou dělat? 2. Milenci mají schůzku v mužově bytě. 3. Milenci se znovu setkávají, možná naposledy v životě. Štěstí je to tam. Proč? Kdo je na vině? *Text v ruštině.*

THE DOG (PES)

3 postavy: muž, žena a... pes (jehož hraje dítě nebo herečka)

Základní zápletky je prostá: muž chce nechat utratit svého psa, a tak ho dovede do veterinární ordinace, kde pracuje žena. Pes narušuje jeho životní styl – ale může někomu komplikovat život láska a věrnost? Název hry vychází z povahy ženy – jako by kousala, někdy je agresivní, ale zároveň nesobecká, připravená milovat a pomáhat. *Text v ruštině a angličtině.*

THE LOT (PODÍL / POZEMEK)

2 m, 1 ž

Krátká hra podle příběhu z židovské historie – tragické vyvrcholení bojů o pevnost Masada. *Text v ruštině.*

THE SONG OF THE SONGS (PÍSEŇ PÍSNÍ)

7 m, 2 ž

Hra podle biblického příběhu o králi Šalamounovi. *Text v ruštině.*

THREE-CORNERED ROLLS (TŘÍROHÉ ROHLÍKY)

4 m, 1 ž

Purimspiel. *Text v ruštině.*

WOMAN'S LEGS #2 (ŽENSKÉ NOHY Č. 2)

Scénář. Fantasmagorický příběh ze současného Ruska. *Text v ruštině.*

Německy psaná dramatika

Thomas Jonigk (*1966) Německo nebo Rakousko?

Od roku 1991 píše divadelní hry, je nositelem řady cen a vyznamenání. Roku 1995 byl porotou kritiků největšího německého divadelního časopisu Theater heute zvolen za dramatika roku. V letech 1997 až 1997 pracoval jako hlavní dramaturg a režisér ve vídeňském Schauspielhausu. Jeho hry se hrají v mnoha zemích.

HÖRST DU MEIN HEIMLICHES RUFEN? (SLYŠÍŠ MÉ TAJNÉ VOLÁNÍ?)

3 m, 2 ž

Úspěšný obchodník ve firmě podnikající ve zbrojním průmyslu dostane výpověď. Před jeho sebevraždou se objeví anděl, pod jehož vedením musí znovu prožít rozhodující nepříjemné okamžiky svého života. Falešná morálka se objevuje v různých podobách: Obchodník demagogicky vysvětluje, že bez zbrojního průmyslu by nebyla prosperita. Do své rodiny, která slouží jako fasáda, přivede svoji milenkou – prostitutku, které slibuje sňatek, vezme ji do ložnice a tam ji znásilní. Jeho nemocná žena, která má už jen rok života, se s ním poté chce rozvést, zjistí však, že by zůstala existenčně nezajištěna, proto se k tomu neodhodlá. Adoptivní syn zpochybňuje celý systém, ale žije z peněz otce, kterým pohrdá. Ten nakonec doufá v přátelství syna, kterého nikdy nemiloval. Když si uvědomí svoji osamělost a prohru, spáchá sebevraždu.

Hra ukazuje bez sentimentu a s velkou dávkou cynismu morální rozpory dnešní konzumní společnosti. Pomocí několika málo postav autor vytvořil archetypy dnešní doby, jejich pochybnou morálku, smutek a osamělost. Nejnovější hra, kterou Jonigk napsal pro Schauspiel Frankfurt ? (premiéra 16. září 2006), sklídila velký divácký úspěch a velmi příznivé kritiky.

Roland Schimmelpfennig (Německo)

BESUCH BEI DEM VATER. SZENEN UND SKIZZEN (NÁVŠTĚVA U OTCE. SCÉNY A SKICI)

2 m, 6 ž

Není náhoda, že scény a skici v nejnovější hře Rolanda Schimmelpfenniga, které se odehrávají v prostředí rodiny německé střední třídy, připomínají Čechovovy hry: stárnoucí překladatel Miltonova *Ztraceného ráje* Heinrich vlastní ve svém domě knihovnu ruských autorů (Gorkji, Turgeněv, Puškin, Tolstoj, Čechov), která v průběhu děje sehrává symbolickou roli. Dispozice děje a postav připomíná vzdáleně prostředí Čechovovy ruské provincie, avšak uprostřed dnešní doby. Postavy několika generací trpí frustrací a nedostatkem životní náplně. Název hry poukazuje zároveň na její obsah: jednoho zasněženého zimního dne se ve venkovské usedlosti objeví mladý muž Petr, který přijel z Ameriky na návštěvu za svým otcem Heinrichem. V průběhu děje, který se odehraje v pěti aktech, se vyjasní, že syn a otec o sobě nevěděli. Petr se od své matky dozvěděl pouze, že jeho otec zemřel ještě před jeho narozením. Petr během jednoho dne a jedné noci naruší na povrchu intaktní rodinný život a přinese mnoho překvapivého i bolestného: Heinrichova žena Edith se s Petrem vyspí, stejně jako jeho neteř Sonja, a také Marietta, Edithina dcera z prvního manželství, podlehně svůdnosti ješitného mladého muže. Subtilní rodinné drama, které se odehrává bez velkého děje, někdy nenápadně pomalu a někdy nečekaně vehementně, končí útekem Petra z domu, poté co se otec marně pokusil ho zastřelit.

Světovou premiéru hru připravuje na jaro 2007 Schauspielhaus Bochum.

Severská dramatika

Pirkko Saisio (Finsko)

TUNNOTTOMUUS (NECITLIVOST)

2 m, 3 ž

Hra o krizi vztahů v současné rodině. Ve jejím středu se nacházejí rodiče, právník Seppo a jeho žena Tuula, a jejich syn Marko se svou snoubenkou Milvou. Nejstarší generaci představuje Seppova matka Toini, zavřená v domově důchodců. Vyprázděný Seppo, popírající existenci duše, věčný nevěrník, svede přítelkyni svého syna. Tím narušuje jejich vztah po všech stranách – Milva si není schopna Marka vzít, protože zjišťuje, že Seppo v ní otevřel dosud netušené stránky její povahy. Všechny postavy se potácejí ve svých slabostech a problémech, které mají jak zcela profánní, tak i metafyzický charakter. Seppo utíká od své zodpovědnosti, stejně jako utíká od zjištění, že člověk nežije pouze tělesně, a de facto utíká také fyzicky – cestuje do střední Evropy. Tuula se snaží zachránit svoji rodinu, ale úplně marně, jejím předobrazem je Toini, která na konci hry umírá. Na to Seppo jen lakonicky říká: „*Mrtví jsou mrtví a žít se musí dál.*“ Na konci hry Seppo zůstává s Milvou, Marko odchází.

V agentuře je k dispozici finský originál a anglický scénosled.

Juha Jokela (Finsko)

FUNDAMENTALISTI (FUNDAMENTALISTI)

1 m, 1 ž

Celovečerní hra o jediném dějství, je hrou o vztahu dvou lidí na pozadí jejich odlišných pohledů na křesťanskou víru. Devětačtyřicetiletý Markus, luteránský kněz, zaujímá vůči křesťanství pokrokové až liberální názory, které se mu dokonce podaří publikovat ve čtenářsky úspěšné knize. V úvodu hry se svěřuje s rozhodnutím svůj kněžský stav opustit, a divák se postupně dovídá proč. Přijíždí o jedenáct let mladší Heidi a odhaluje se historie vztahu těchto dvou lidí, stará přes dvacet let. Krátké milostné vzplanutí, které však k ničemu nedospělo, vedlo tenkrát k odjezdu Heidi neznámo kam a k naprostému zprerhání kontaktů s Markusem. Nyní se Heidi vrací. Důvodem její návštěvy je však náboženské vyznání, nikoli vzájemný vztah. Heidi se snaží vrátit Markuse na "správnou cestu", a to na základě výkladu víry velmi ortodoxní sekty, ke které se Heidi rozhodla připojit. Vztah, který byl uschován velmi hluboko, se logicky probouzí a dochází k až nečekanému rozuzlení.

Děj hry se odehrává ve třech časových rovinách. První je zcela aktuální přítomnost, Markus na jevišti se zpovídá divákům ze svých činů, objasňuje své rozhodnutí vzdát se práce kněze. Do jeho vyprávění pak plynule vstupuje Heidi a společně sehrávají scény z doby před dvěma roky, kdy se Heidi vrátila, aby Markuse zavedla na onu "správnou cestu", a poté i o dvaadvacet let dříve, kdy se odehrálo osudné nevydařené vzplanutí a kdy se oba na dlouhou dobu viděli naposled.

Hra *Fundamentalisti* není komedií, ani čistě vážnou hrou. V až příliš vážných dialozích o víře se projevuje velmi jemná ironie, kterou lze ve finských hrách nalézt jen výjimečně.

Po ve Finsku nečekaně úspěšné autorově prvotině *Mobile Horror* (českou premiéru uvedlo Švandovo divadlo v květnu 2006) jsou *Fundamentalisti* jeho druhým divadelním textem. Poprvé byl uveden v únoru 2006 v Jurkka Teatteri v Helsinkách v Jokelově vlastní režii. Od té doby je předmětem mnoha rozporuplných debat na stránkách uměleckých i společenských časopisů.

Mattias Andersson (Švédsko)

SEX, DROGEN OCH VALD (SEX, DROGY A NÁSILÍ)

2 m, 2 ž

Divadelní hra o touze člověka udělat v životě poslední změnu.

Sex, drogen och vald je současná divadelní hra Mattiase Anderssona, která v roce 2006 reprezentovala Švédsko v soutěži o Severskou cenu (Nordiska priset).

Hra je v mnohém jedinečná. Všechny tři elementy z názvu: sex, drogy a násilí by si většina publika nejspíš asociovala s generací teenagerů či třicátníků. Ve hře jsou však hlavními postavami senioři z domova důchodců. Právě tři hlavní hrdinové, žena Irma a muži Gösta a Tage, zatouží po radikální změně ve svých životech. Pobožná Irma se zříká Boha a chce vzít život alespoň jednou do svých rukou, kariérista a abstinent Gösta si chce alespoň jednou za život „vyhodit z kopýtka“ a mírně povýšenecký bývalý učitel Tage chce okusit slasti sexu. Tato tři rozhodnutí spouštějí sled velmi bizarních událostí: Gösta si sežene od příteleva syna nejrůznější drogy, které postupně zkouší, Tage si přes seznamovací agenturu objedná na zkoušku partnerku z Ruska, se kterou by si mohl případně užívat, a Irma se chce vymanit z role starostlivé prababičky a také si chce konečně vše vyříkat s Göstou, který býval kdysi jejím životním partnerem. Vše ovšem neprobíhá podle představ hrdinů...

Hra osciluje na tenké hraně mezi komedií a tragédií. Vedle hlavních postav jsou zajímavé i obě role vedlejší - postava vzdělané Rusky Natalie, která se snaží na Západě najít lepší budoucnost pro svou dceru, a hispánský pečovatel Sebbe, bývalý narkoman, který se v rauši stylizuje do role Spasitele.

Mattias Andersson problémy současného světa prezentuje ústy lidí, kteří už mají život za sebou, a přesto jako by nevěděli co s ním. Hra výstižně popisuje nejrůznější jevy současné společnosti, má strhující tempo a břitký humor, který ovšem záhy tuhne na rtech. Ve hře jde bezesporu o zajímavé a netradiční příležitosti pro starší herce. Současný jazyk, občas velmi jadrný až vulgární, Natalia jako cizinka hovoří s přízvukem a „učebnicově“.

LISTY Z AURA - PONTU 4/2006

© Aura - Pont s.r.o., Praha 2007

Redakčně připravily Jitka Sloupová a Simona Šnajperková.

Spolupracovali:

**Alena Bjačková, Alena Byrne, Martina Černá, Marta Ljubková,
Martina Marešová, Alice Rahmanová, Jolana Součková a Petr Šimon.**